

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK:
 4-hasábos petit sőr egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Szerda, május 19.

Mai számunk főbb közleményei:

- Uj feljegyzések a trónörökösről.
- Hosszu válság.
- A csanádi püspök bérmutaja.
- Megtámadott bírák.
- Elhanyagolt aradi emlékek.
- Tartalékos tisztek a háboruban.
- Idegen szintársulatok a veszthelyért.
- Kisleányok fölvilágosítója.
- Tavaszi fürdőlevél.
- Amiről beszélnek.
- A báró szerelme.
- A passziózó gyilkosok.
- Milán király szerelmei.
- Estély a park-klubban.
- Tarkaságok.

Az állomás szégyene.

Arad, május 18

A történelmi műemlékek közé beilleszthető egy befeketedett, bástya-diszű, fa-tornáccal éktelenkedő épület. Az időből való, a mikor Stephenson találmánya először füttyentett Aradnak. A lelkes napokban, amelyek alatt a város a közlekedés új korszakát ünnepelte a delizsáncok romjain, bizonyára szépnek, talán nagynak, talán méltóságot viselőnek találták a kaszárnya-stilű, hosszú vonalban elnyúló házat, a vasuti állomás új épületét, amelynek kevéssel azelőtt adta a nyelvújítás, az indóház nevet.

Történelmi emlékek érdekes is lenne. Sajnos azonban, ez az épület nem csupán történelmi emlék, de ez a gyakorlatban és a valóságban Arad állomásépülete. Evente több mint fél millió ember ki-és beszálló helye ez a füs-

tös, a büzőket konzerváló, idomtalan épület. Akármelyik közepes vasutállomás céljaira alkalmatlan lenne ez a közlekedési bódé, s Arad esztendők, évtizedek óta várja hiába, hogy újat építsenek a helyébe. Évről-évre ígérgetik; az egyik esztendőben elveszi az exlex, a másikban a bajai Dunahid; most meg, amint hire jött, a balkáni veszedelem okozta katonai szükségletek ették meg azt az összeget, amely erre a célra kellett volna.

Ki kell végre mondani: türelmet még ugy próbára nem tettek, végsőkig nem erőltettek, ahogy az velünk, az állomásépület dolgában történik. Esztendők óta szégyenkezünk az idegenek előtt, akik az állomásépület után ítélve, kisebb fészkeknek tekinthetnek bennünket Tótváradnál; esztendők óta viseljük magunk ennek a szűk, piszkos és egészségtelen pályaudvarnak kellemetlenségeit: a hónapos szobáknál nem nagyobb várótermet, a köpködés szabad teréül szolgáló jegyváltó helyiséget, a kicsi perront és egyebeket; egyes vonatokkal már be se lehet jutni az épület elé, hanem azok künn, a pályatesten szállítják le utasaikat. Más városokban sorra épültek a palota-diszes, közép-európai állomás-házak, tornyos, freskós vasut-udvarok; s mindezek ellenére az aradi állomás építését esztendőről-esztendőre, szinte már humoros módon halogatják. Mikor ne lehetne valami olyasmit találni, ami mindenél sürgősebbnek nevezhető.

Pedig amíg az állomás-bódé a mai

formájában áll, csonka a város fejlődése. Olyan, mint egy gentleman, aki igyekszik az öltözködés szabályait betartani s a fején lyukas, zöldre fakult csavargó-kalap van. S amint az emberen a kalap, a város nézőjének is a vasuti állomás tűnik föl leginkább, különösen, ha az olyan erős ellentétet mutat a város egyéb részével, mint nálunk.

Praktikus dolgokban a külsőre nem adnak; hanem az állomás dolga nemcsak a város-szépség, a külső fejlődés érdekében követeli a mielőbbi intézkedést. Aki csak egyszer utazott Aradról, vagy érkezett Aradra, okvetlenül érezte ennek a tökéletlen, elavult épületnek kényelmetlenségét. Ez már a vasut mulasztása az utassal szemben. Mert a vasut a jegy ára fejében nemcsak arra kötelezi magát, hogy az utast egyik helyről a másikra, meghatározott időben elviszi, hanem, hogy gondoskodik tiszta, megfelelő helyről, ahol jegyet válthat, podgyászát feladhatja, kényelemben várhatja a vonatindulást, vagy az átszálló-összeköttetést s a hova megerkezvén, hasonló kényelmet talál. Ha nem így lenne, a vasuti jegyeket szabad ég alatt lehetne kiadni s az utasok közvetlenül a sinek mellől szállhatnának a kocsikba. Ezt a köteleiséget a vasut mindazokkal szemben, akik Aradon föl, vagy leszálltak, esztendők óta elmulasztotta s ezt pótolnia kell.

Az új állomás építésének halasztását még egy háborúval se lehetne

Falusi kuruzslók.*

*

A kuruzslók, sajnos, épen Magyarországon különös figyelmet érdemelnek, mert bőven termő talajuk akad az alsóbb néprétegek tudatlanságában. A paraszt még mindig bizalmatlanul néz az orvosra s fölébe helyezi a tudománynak a babonát, a gyógyszerterának a javasasszonyok boszorkánykonyháját.

Nagy, igen nagy bajnak kell lennie az elhagyott falusi helyeken, ha már orvosi segítséghez fordul a nyavalyás beteg. Az orvos többnyire csak az utolsó szalmaszál, melyhez a halálos deliriumában feldokló kapkod. Mikorra pedig az orvos a beteghez ér, annak szervezetét a kuruzsló némberek kotyvaléka már annyira tönkretette, hogy a doktor tényleg alig tud rajta segíteni s így ártatlanul szítja a vele szemben való bizalmatlankodást.

A közegészségügy nézőpontjából is állandó veszedelem a kuruzslás, amelyet tulnyomó részben nők üznek. A halálozási arányszámok kedvezőtlen százalékaiban a kuruzslásnak kiírhathatlan visszaélései lényeges szerepet játszanak.

* Mutatvány A sánta ördög meséi című új könyvsorozat II. kötetéből, amelyet Bünös nők címmel Tabori Kornél hírlapíró és Székely Vladimír rendőrfelügyelő írtak.

Elvakult tradíció csökönyössé teszi a parasztot, amely vakon bizik a kuruzslók hókuszpókuszaiiban. A nép igazi doktorai még mindig a legtöbb helyen: kiérdemesült bábák s vén cigányasszonyok, akikkel nemcsak faluhelyen, hanem népesebb városokban is találkozhatunk. Mert bár éltetőik főképen az alsóbb néprétegek, de — mesterkedéseiket egy kis modern mázzal bekenve — még a műveltebb osztályokba is be tudnak hatolni s hitet tudnak ébreszteni.

A javasasszony rendszerint a falu esze. Ellenőrizetlen mende-mondák s asszonyi tereferék révén kiválik egyik-másik megvénhedt némbér a többiek közül; elhiteti másokkal, talán magával is, hogy szavainak varázsereje van, hogy megronthat és gyógyíthat. Megszerzi az akadémikuskodó legény szívét a szerelmes leányszónak. Megbékíti a patvarkodó feleséget. Ad balsamot, csodafolyadékot minden betegség és nyavalya kiűzésére.

Érdekes ezeknek a paraszti szélhámosoknak egyik-másik machinációja.

Megesik például, hogy a tehén véres tejet ad. A falubeliek hite szerint meg van rontva s ezen csak a javasasszony segíthet. Hozzája fordulnak tehát. Egy-két forintoska ellenében a vénasszony hozzálát a gonosz szellem kiűzéséhez. Ime: a tejeskőcsögöket kakukfüvel, vassfüvel, fodormenta-keverékkel kiforrázza, köz-

ben lepörgetve néhány miatyánkot. Így válnak a tejes kőcsögök immunisokká a gonosz szellem kísértéseivel szemben. Most jön a tehén, a boszorka megáll az istálló küszöbén s háromszor keresztet vet a tehén felé, érthetetlen szavakat dörögve. Majd megfűstöli az állat tőgyét valami száraz fű fojtó füstjével. Ha másnap is véres a tej, újra elülről kell kezdeni a műtétet.

Más eset:

Kánya gazd-uram Pistája beteg. Ezen persze csak Sári néni segíthet, aki először is megkeni a nyavalyás gyereket valami folyadékkal. Aztán megfűstöli kőmennyel s makacsul mormogja az ő csodaimait, amelyeknek szövegét senki sem érti. Majd jön a fürösztés. Hadd mossa le az istenadta porontyrol azt a rossz nyavalyát! Sári néni forró vízbe beledob egy marék sót, egy vöröshagymát s hozzálocsant egy kis szenteltvizet is. Most a seprűvel a küszöböt háromszor megüti. A víz forni kezd. Sári néni erre forró parájába tartja az irgalmatlanul kapálódzó gyereket. Ha a szegény agyonkínzott még most sincs jobban, következik a még hatásosabb kúra. A gyereket elviszik a templomba s mikor a pap az Urfelmutatást végzi, a szentélytartó szekrény kulcsát háromszor megforgatják a kicsi szájában. A gyerek végül magától meggyógyul. Segít a természet. Persze, hogy a lelki vaksággal megvert

indokolni, nem hogy a mozgósítás költségeivel. Aradnak itt már nem lehet kérni, hanem a maga, valamint az aradi állomás minden utasa nevében követelnie kell a régi mulasztás pótlását. S ezen követelés érelyes kifejezésére álljanak munkába az arra hivatott testületek; a kereskedelmi és iparkamara, az ipari, gazdasági és kereskedői társulatok, maga a törvényhatóság, az Arad érdekeit vállaló országgyűlési képviselők. Mindezek értesítsék meg, hogy a pályaudvar építésének további elhalasztása Aradnak olyan sérelmét, lealázó mellőzését jelentené, a melyet nem felejtene el ez a város.

Végül is az állomás épület, ez a laposra nyomott duc, nemcsak a mi szégyenünk, de talán a vasuté is. Az idegennek nem a legjobb véleményre ad alkalmat, hogy Magyarországon egy vasuti középpontnak, egy nagy iparos- és kereskedő városnak olyan állomás épülete van, a minőt Ausztriában egy vicinális feltételes megállóhelyén se hagynának meg.

Ki kormányozza Boszniát? Bécsből táviratozzák: A „Fremdenblatt“ a következő kommunikét teszi közzé:

Bienert báró miniszterelnök e hó 12-én az annexiós bizottsághoz tartott beszédében bejelentette, hogy a jövőben Bosznia és Hercegovina igazgatásának összes fontos és elvi kérdéseire a közös miniszterium, mint ilyen, befolyást fog gyakorolni. E bejelentést egyes bécsi lapok akként kommentálták, hogy ezzel Bosznia és Hercegovina igazgatásában egész új állapot áll be. Ezzel szemben rámutatunk arra, hogy az 1880. évi február 22-iki törvény a két ország igazgatását a közös miniszteriumra bízta. Ha annak idején a közös pénzügyminiszterium delegáltatott arra, hogy Boszniában és Hercegovinában a kormányhatalmat gyakorolja, erre nézve célszerűségi okok voltak irányadók mind a mai napig, amelyek alapján szükségesnek látszott a bosznia-hercegovinai közös kormányzást egy kézben egyesíteni. Eme berendezkedés alapján az igazgatást a közös pénzügyminiszterium viszi a közös pénzügyminiszterium nevében. A király szuverénitásának Boszniára és Hercegovinára történt kiterjesztése, valamint egy tartományi képviselőt kü-

szülők hálálkodva gondolnak Sári néni nagy-szerű gyógyítására.

Egy ilyen eset után nincs az az orvos, aki konkurrálni tudna a rezessoru bábával.

Különösen a Bánátban, Bihar megyében s az oláhok lakta vidékeken otthonosak a babonából élősködő szipirtók s elpusztíthatlan a tekintélyük.

Nem egy igazán végzetesen belekontárkodik az orvosi tudományba. A legkomplicáltabb betegségeit is gyógyítják. Rák-bajon, fertőző betegségeken ép úgy segítenek, mint holmi könnyű gyomorrontáson s némelyike kész laboratóriumot rendez be a csodakenőcsökből.

Hogy ezek mindannyi szerepei és eszközei az ember testi épsége és élete ellen intézett merényletnek, azt talán fölösleges mondani.

Csodakenőcseik alkatrésze többnyire vörös higany, cinóber, viasz és olaj.

Nemrég egy törvényszéki tárgyaláson leplezték egy kuruzslóasszonyt. Vallomása alapján közöljük a következő receptet, melyet egy tüdőbeteg leányon alkalmazott: A beteg testét bekente cinóberrel, aztán félóra egy félig kihűlt kemencébe bujtatta. Majd lefektette egy sötét szobába s annyi dunnát, vánkost rakott rá, hogy a szerencsétlen iszonyuan izadni kezdett. Kilenc napig kinlódott a páciens, akit az alatt csak sötétan levessel volt szabad etetni. A gyöngye tüdő végre is felmondotta a szolgálatot s a leány meghalt.

— Nyápic volt, nem bírta ki a kurát! —

szöbön álló választása szaporítja az igazgatás ügykörét és emeli az igazgatással járó felelősséget. Már ebből az okból is ajánlatos — és ez elől a jelenlegi közös pénzügyminiszter sem zárkózott el — a törvényhozó szándékát megvalósítani oly módon, hogy a bosznia-hercegovinai igazgatás összes fontos és elvi kérdéseire a közös miniszterium, mint ilyen, befolyást gyakoroljon. Ez alapelv gondosabb megvizsgálása tehát nyilvánvalóvá teszi, hogy tisztán tárgyi megfontolásokról van szó és semminemű személyes tendencia nem játszik szerepet. Természetes, hogy a közös miniszterium mindezen kérdésekben a csász. kir. osztrák és a kir. magyar kormányval való megegyezésre van kötelezve. Végül egyes magyar lapok ezen felfogását, mintha a fentemlített bejelentéssel az alkotmányt, különösen Magyarország közjogi helyzetét érintő kérdés vettetett volna fel, tévesnek kell minősíteni.

Uj följegyzések a trónörökösről.

Politikai jellemrajz.

*

A Pesti Napló beavatottnak mondott forrásból a következő figyelemreméltó cikket közli Ferenc Ferdinándról:

Sok a valótlan hír, amelylyel eddig különböző oldalról Ferenc Ferdinánd trónörökös még mindig talányosan tartózkodó egyéniségét akarták megvilágosítani. Hogy a trónörökös eddig tartózkodott a nyilvános politikai szerepléstől s különösen a vezető egyénekkal való érintkezést kerülte, arra vezethető vissza, hogy a király egész az utolsó időkig senkitől sem tűrte el, hogy az ügyek vezetésébe beleszóljon. Érthető, hogy a főherceg még a látszatát is kerülni akarta annak, hogy ezzel az óhajással szembehelyezkedjék. Viszont az is igaz, hogy a trónörökös annyira határozott egyéniség, hogy a neki szimpatikus kevés ember iránt minden módon kifejezésre is juttatja a gráciáját, de az ellenszenvét viszont alig bírja leküzdeni. Talán ez csak muló tünet, de egyelőre nem lehet számításon kívül hagyni.

Téves az a felfogás, hogy a trónörökös nagy szomjusággal ábitozik az uralkodás után. Egész egyénisége cáfolja ezt a nézetet, hiszen lelkivilágának a családiasság a főjellembonása. Kifejezetten ismételte sokszor, hogy örül annak,

mondta vállatvonva a vénasszony. — Ha kibírja, meggyógyult volna.

Akadnak köztük belgyógyászok is. Különös szeretettel vétetik be a pálinkát, továbbá még sokszor kékkövet, fehér vitriolt, kutyatejet, kámfort s higanyt adnak, sőt válságos helyzetben megítatják a beteggel a saját vizeletét is.

Szerencsésükre van sok erős természetű, aki mindebbe sem pusztul bele s ez a sikerük egyik titka.

Kifogyhatatlan a kuruzslóasszony találékonyasága, mikor szerelmi csodaszerekről van szó. Mindenfelé ismerik például a bűvös pogácsát. A leány ingéből, mikor beteg, levágna egy darabot s azt apróra összevagdálva, a pogácsa közé keverik. Ha a legény meg-
eszi, soha senki el nem csábítja többé. Ha pedig még a fekete csibe szemét is megégetik vele, akkor holtáig hű és szelíd kutyája lesz a szerelmes leányzóknak.

Nélkülözhetetlen végül még a kuruzslóasszony, a mikor tiltott vagy elölegezett szerelmi viszonyok gyümölcseinek eltüntetéséről van szó.

Ezen a réven lesz egyik-másik boszorkány a falu és környék meghittje, ennyi-annyi titok őrzője, ide vezetendő vissza egy-egy kuruzsló vénasszonynak a falubelijeivel szemben nyilvánuló, szinte érthetetlen befolyása. S ahhoz jól ért, hogy a helyzetet kiaknázza, sőt olykor egész családokat terrorizáljon.

hogy fiára nem várnak az uralkodás gondjai. (Pedig mennyi tervezetést építettek már erre a téves hitre!) Hogy mennyire családias a főherceg, mutatja az, hogy ha néhány napi távollét után ismét hazatér, nagy izgatottság és szemmelátható öröm tölti el.

Politikai nézeteiről szólva, először azt kell konstatálni, hogy éppenséggel nem hive a trializmusnak. Elve az, hogy Ausztriában a német, Magyarországon a magyar hegemoniát kell fentartani. Épen azért merev álláspontja is a katonai kérdésekben a magyar követelésekkel szemben. Tudja, hogy a szlávság erősen ostromolja a kettős monarkiát s így érthető is, ha attól fél, hogy a nemzeti aspirációknak átengedett hadseregben a szlávság is kibontja szárnyait. Egységes szellemű hadsereget s egy vámterületet óhajt, hogy a nemzetközi helyzetben Ausztria és Magyarország, mint erős és számottevő nagyhatalom szerepelhessen. Ehez a két kérdéshez nyulni sem enged, de ezeken kívül a belső magyar politikát nem kívánja befolyásolni. És ezt az álláspontot számottevő politikusként nem szabad negligálnia.

Nagy kérdés, ha a magyar közvélemény akceptálná is ezt s a magyarság gazdasági és nemzeti jövőjét más téren kettős erővel igyekeznék biztosítani, nem volna-e ez az igaztalan okos politika? Az bizonyos, hogy ezzel elérnénk, hogy a küzdelem, amit a kettősmonarkia különböző nemzetiségei folytatnak ellenünk s mely a jövőben még hevesebb lesz, számra tekintélyes, kulturájában előrehaladott s gazdag magyar nemzetet találna magával szemben.

Az általános választói jog kérdésében is helytelenül tüntetik fel álláspontját. A trónörökös [ezt alárendelt jelentőségű kérdésnek tekinti. Azok állítják oda az általános, titkos választói jog támogatójának, akik azt hiszik, hogy ezzel a reformmal minden bajt orvosolhatnak s főképpen maguknak biztosíthatnak a közügyek intézésében szerepet.

Főcélja: megtartani a hadsereg egységét és erejét. Ebben megerősítette az a gyorsaság, rend és egyöntetűség, melyet a mozgósításnál tapasztalt.

— A hadsereg jó és ahhoz nem szabad nyulni!

Ez a mottója. S meggyőződését nehéz feladat lesz megdönteni, ha ugyan egyáltalán sikerülhet. A várható eredmények mindenesetre oly csekélyek itt, hogy éppen nem érdemlik meg a küzdelmet s erőpazarlást.

A fuziót a trónörökös is óhajítja. Ennek azonban a király által önként nyújtandó kedvezményeken — és a létszámemelésen! — kívül a katonai kérdést ki kell kapcsolnia, a bank- és vámkérdésben pedig olyan álláspontot kell helyezkednie programjában, mely Ausztriában se forgatná fel az állapotokat. A magyar viszonyokat ismerve, nagyon kérdéses, hogy sikerülhet-e ez a vállalkozás?

MULATSÁGOK.

(=) A katolikus bál elnöksége a következőkben teszi közzé a bál jövedelmének kimutatását: Az összes bevétel felülfizetéssel együtt 3085 K 04 fill. A kiadások, disztítés, terem, világítás, katonai és cigányzene s nyomtatványköltségeivel együtt 967 K 40 fill. tesz ki. A tiszta jövedelem 2117 K 64 fillérben állapított meg. Ebből a ft. minoriták temploma orgonája javára 617 K 64 fill., a gyulai tüdőbeteg szanatóriuma javára 600 K., az Aradon építendő második templom alapja javára 900 K fordítatik. Utóbbi tételre kifejezetten ezen célra adatott a felülfizetés. A bál okmányai, számlái, nyugtái és a felülfizetők névsora bárki által betekinthező a bál elnökségnél (Szlacz-utca 2. sz. a.) Ezen összegek illetékes helyen már átadattak. A felülfizetésekért ezuton mond köszönetet az elnökség.

A csanádi püspök bérmautja.

Csernoch János Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 19

Ma reggel fél kilenc órakor érkezett meg Csernoch püspök a simándi határra, József főherceg uradalmának négyes fogatán. Harangzugás jelezte a fogat közeledését. Festői lovasbandérium várta az egyházfőt a határ szélén. A nyalka fiatalság mint lovasbandérium diszmagyarban, darutollas süveggel, román nemzeti viseletben, német ruhában és tarka csikós gunyában várta a püspök érkezését. Még egy sereg biciklista is kivonult. A határon Reményi Kálmán jegyző, majd Török Géza, a román kath. egyház világi elnöke üdvözölte szíves szavakkal Csernoch püspököt, aki néhány meleg szóval köszönetét fejezte ki a fogadtatásért.

Ezután megindult a hosszú menet a községbe, ahol zöld galyakkal ellátott diadalkapu volt felállítva. A katolikus templom előtt a plébános üdvözölte a püspököt, aki erre áldást osztott. Az egyházfő ezután magyar és német nyelven misét mondott a templomban. Negyyszázötvenen járultak a püspök elé, akik bérmálásban részesültek.

Csernoch püspök ezután az új parochiára ment s megtekintette, majd az egyházi és világi küldötségek tisztelgését fogadta. Egy órakor diszebed volt a plébánián, amelyen a község vezetősége és számosan vettek részt. Az ebéden sok pohárköszöntő hangzott el. Félhárom órakor a püspök elhagyta Simánd községet és Aradon keresztül Temesvárra utazott.

*

Simándról Temesvárra utaztában egy fél órára kiszállott Aradon Csernoch püspök. Érkezéséről értesítette Lakatos Ottó minorita rendfőnököt, aki a rendház tagjainak kíséretében a pályaudvaron várta a püspököt. Csernoch titkáranak, Pacha Ágoston kanonoknak kíséretében utazott és Aradra érkezve, barátságosan köszöntötte a minoriták üdvözlését. Lakatos Ottó kérdésködéseire elmondotta, hogy bérmautját befejezve, hazatér Temesvárra, ahol június 10-ig marad. A bérmautján tapasztaltakkal nagyon meg van elégedve. A püspök ezután kérdezősködött az aradi egyház eseményeiről. A rendfőnök beszámolt az autonóm katolikus körnek és a háziasszonyok körének akciójáról és kifejezte óhaját, hogy az aradi hívők minél előbb maguk közt láthassák püspöküket.

Az Aradi Közlöny munkatársának is alkalma volt beszélni Csernoch püspökkel. Az egyházfő elmondotta, hogy a közel jövőben szándékában van eljönni Aradra és akkor hosszabb ideig itt marad, mert sok elintézni valója van az itteni egyháznál. Munkatársunk kérdezősködött az aradi második katolikus templom ügyéről is. A püspök ezeket mondta:

— A második templom ügye jó stádiumban van. Már a kormány is tud arról a tervről, amelylyel én a templom kérdését meg akarom oldani. Sajnos, a kormányválság miatt halasztást szenved a dolog, de reméljük, hogy a válság mielőbbi elintézése után ez is kedvező fordulatot vesz.

Megjött ekkor a pályaudvarra Lőcs Rezső gazdasági tanácsos, aki szintén kifejezte a városnak azt az óhaját, hogy Csernoch püspököt mielőbb vendégül lássa. Kérdezősködött a püspök a templom helye felől, mire nézve Lakatos Ottó kijelentette, hogy a Ferenc-téri telek igen alkalmas egy impozáns templom számára.

Tisztelegtek ezután a püspöknél Róka József kir. tanácsos, Urbán Iván nyug. főispán, akikkel a főpásztor bérmautjáról beszélgetett. Lőcs Rezső tanácsos elmondotta még a püspöknek, hogy az aradi autonóm-katolikus kör vezetői e hó végén Temesvárra utaznak, ahol a kör egyes ügyeit fogják a püspökkel megbeszélni.

Csernoch püspök öt órakor utazott tovább Temesvárra, ahol — miut mondta — igen sok munka vár elintézésre.

Hosszu válság.

Komor kilátások.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, május 19

A kormányhoz közelálló helyeken épen úgy, mint a legkülönbözőbb politikai körökben megerősítik azt a hirt, hogy a politika válsága hosszú ideig fog tartani. Ezzel egyidejűleg mindenütt a legkomorabb színekkel festik a jövőt. Bécsben — mondják a vezető politikusok — semmiféle engedékenységről sem akarnak tudni és a válság elhuzódása felettébb kellemetlen a kormány valamennyi tagjára. Megnehezíti a kibontakozást a bankesoport magatartása, ami — mondják — hozzájárul ahhoz, hogy a Bécsben tapasztalt merevség nemcsak, hogy nem szűnt meg, de inkább kifejlődik. A kormány tagjai holnapra tanácskozást akartak tartani, de ezt elhalasztották. Ennek következtében Wekerle Sándor miniszterelnök bécsi utazása is késik. Wekerle legkésőbb a jövő hét elején mégis Bécsbe utazik, hogy jelentést tegyen a királynak.

A politika eseményeiről egyébként itt következik tudósításunk:

Nem lesz 48-as kormány.

A függetlenségi táborból ma érdekes kijelentés hangzott el. A párt hivatalos lapjába Szatmári Mór képviselő cikket irt, mely nyilván Kossuth Ferenc intencióit és gondolkodását tükrözi vissza s ebben a következő sorok vannak:

„A legtermészetesebb, az alkotmányos, parlamentáris élet követelményeinek legmegfelelőbb és legegyszerűbb megoldás az lenne, ha a parlamenti majoritás, vagyis a függetlenségi párt venné át a kormányt. De ez a legegyszerűbb, legtermészetesebb megoldás lehetetlen.”

Majd később így ír a lap:

„Mit akarunk mi magyarok? Be akarunk rendezkedni arra, hogy megtehessük mindazt, amire szüksége van a királynak, a monarkia nagyhatalmi állásának s a magunk állami és nemzeti fejlődésünknek. És ebben akadályoz meg minket a bécsi politika, holott nyilvánvaló, hogy semmit se kérünk, semmit se akarunk, ami a bécsi politika hamisítatlan érdekvilágába ütköznék. Erőnek erejével teremt a bécsi politika olyan helyzetet, melyben a magyar nemzet nem adhatná meg, se a királynak, se a monarkia nagyhatalmiságának azt, amire szükségök lehet és van. No hát ha ez nem bolondság, akkor be lehet csukni minden bolondokházát.”

A mai tanácskozások.

A válság ügyében ma egész nap folytak a tanácskozások. A még mindig ágyban fekvő

Kossuth Ferencet délelőtt Andrassy Gyula gróf látogatta meg. A két miniszter egy óra hosszat tanácskozott. Andrassy után Hoitsy Pál látogatta meg Kossuthot.

A bankesoportnak is volt ma délelőtt összejövetele Justh Gyulánál. A képviselőház elnöke tíz órakor fogadta hivat. Justh többek közt beszámolt arról az egy órás beszélgetésről, amely tegnap közte és Apponyi közt folyt.

Szterényi József államtitkár Bécsben tárgyalt a helyzet ügyében. Ma délelőtt elhajtott a külügyminisztériumba és ott hosszasan tanácskozott Aerenthal Lajos báró külügyminiszterrel. Az államtitkár előzőleg telefonon hosszasan tárgyalt Kossuth Ferencel. Szterényi 4 óra 40 perckor utazott vissza Budapestre.

Megemlítjük végül, hogy egyházi ügyekben tegnap Tisza István gróf a fővárosban tartózkodott. Reggel jött és az esti vonattal már Gesztre utazott vissza. Ittléte semmi összefüggésben nem volt a válsággal. A közeli napokban Tisza gróf megint a fővárosba jön, megint felekezeti ügyek elintézése végett. Egy lapnak az a hirt, hogy a volt miniszterelnököt felesége betegsége hozta a fővárosba, tévedésen alapszik, mert a grófné a legjobb egészségnek örvend.

Mit mondott a király?

A bankesoport lapja, a M g írja ma esti számában:

Az egyik függetlenségi vezérpolitikusnak a multkori audienciák során a király ezeket mondta:

— Ön olyan súlyos érveket hoz fel az önálló magyar bank mellett, hogy mindazt, amit mond, komolyan kell mérlegelnem.

A lap ebből a nyilatkozatból és Justh Gyula audiencia után tett kijelentéseiből azt következteti, hogy a király még nem foglalt állást az önálló bank ellen.

A kuruc ifjak az önálló bankért.

Ma este, mint fővárosi tudósítónk jelenti, az egyetemi polgárokból alakult kurucifjak társaságának küldönsége tisztelgett a függetlenségi pártkörben, ahol Justh Gyulát, Batthyány Tivadart és Holló Lajost meghívták az ifjaknak holnap este tartandó nagygyűlésére. A kuruc ifjak holnap az önálló bank mellett nagygyűlést tartanak, amely alkalommal fáklyamenetet rendeznek Justh, Batthyány és Holló tiszteletére.

Kirekesztés elől — kilépés.

Miksa Imre függetlenségi párti képviselő, Apponyi Albert gróf egyik fegyverhordozója, a felvinci mandátum tulajdonosa, mint ma röviden megirtuk — kilépett a függetlenségi pártkör kötelékéből s ezt írásban jelentette be Kossuth Ferencnek. A kilépés előzményeiben nem csekély szerepet játszik az a körülmény, hogy Miksa Imre hangoztatta annak idején leginkább, hogy Polónyi Gézának a bíróság elé kell vinnie azt az ügyet, amely miatt ez azután a miniszteri székéből kibukott. Torda-Aranyosmegye közgyűlésén Miksa Imre egy ízben a fuzió mellett foglalt állást, a mult héten pedig kemény kritikát mondott a bankügy kapcsán a párt és Justh Gyula magatartásáról. A megye országgyűlési képviselői vasárnap Tordán pártgyűlést hívtak egybe, amely ugyan az önálló banknak szólott, de voltaképen Miksa Imre ellen irányult. Tegnap este a függetlenségi pártkörben a bankesoport tagjai erősen hangoztatták, hogy Miksa Imre a hatvanhetesekkel tart, hogy a megyei függetlenségi párt is ezt jelentette felőle a központnak, ennek foly-

tán ki kell rekeszteni. Hoitsy Pál erre közölte a jelenlevőkkel, hogy a kiközösítési határozattal elkéstek, mert Miksa már kilépett a klub tagjainak sorából.

Idegen szintársulatok a veszthelyért.

A színügyi bizottság engedélye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 18.

Aradváros színügyi bizottsága ma Varjassy Lajos polgármester elnöklete alatt ülést tartott, amelynek egyedüli tárgya a vidéki szintársulatok Aradon való vendégszereplése volt. A vendégszerepléseket előkészítő bizottság tegnap kettős kérelmet intézett a színügyi bizottsághoz. Kérte elsősorban a játszási engedély megadását, másodsorban a nyári színház helyárainak száz százalékkal való felemelését. Miután a nyári színház felett Szendrey Mihály disponál, csatolta a kérvényhez a bizottság az aradi Nemzeti Színház igazgatójának tegnap érkezett táviratát, amelyben Szendrey tudatja, hogy június 8-ig örömmel engedi át a nyári színházat a hazafias célu előadásokra.

Kétségtelen volt már az eszme felvetésekor, hogy a színügyi bizottság nem fog akadályokat gördíteni az érdekes vállalkozás elé. A mai ülésen, Stauber József, Kádas Kálmán és Varjassy Lajos felszólalása után tényleg egyhangulag kimondták a színügyi bizottság tagjai, hogy az összes előadásokat, valamint a száz percentes emeléseket engedélyezik. Az utóbbi engedélyezésétől azért sem zárkoztak el, mert a nyári színház rendes helyárai alacsonyabbak mint a téli színház árai és így voltaképpen maximális ötven százalék emelésről van szó, ezt pedig a cél megérdemli. A bizottság tudomásul vette, hogy Mariházy Miklós szintársulata május 30-ikán, pünkösöd első napján, Erdélyi Miklós szintársulata június 2-ikán, a kolozsvári szintársulat pedig szintén június első napjaiban játszik.

A mai nap azt az érdekességet hozta a mozgalomban, hogy a debreceni szintársulat igazgatója, Zilahy Gyula is elhozta Aradra társulatát. Erre vonatkozólag hivatalos értesítést még nem kapott ugyan az előkészítő-bizottság, de a „Nagyvárad“, bizonyára jó értesülés alapján, máris foglalkozik a debreceni szintársulat vendégszereplésével és erre vonatkozólag a következőket írja:

„Most, hogy az ország legjobb szintársulatai vendégszerepelnek Aradon a veszthely megváltása javára, Zilahy Gyula, a debreceni szintársulat érdemes igazgatója is vendégszerepel egész társulatával és az országos érdekű estére az Atalántá t, Juhász Gyula, Dési Alfréd és Lehel Károly szenzációs sikerű nagy énekes játékát mutatja be, mint az ideai debreceni színházi szezon legnagyobb jelentőségű ujdonságát. A nagyváradai szerzők tehát új dicsőséges színházi este hősei lesznek Aradon.“

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy az eszme különösen a vidéki sajtóban lelkes visszhangra talált. Így a kolozsvári „Ujság“ ma terjedelmes cikket közöl Janovics Jenő dr. szintársulatának vendégszerepléséről és cikkét ezzel fejezi be:

„Mindenesetre igen örvendetes volna, ha a kolozsvári szintársulat a legelső lehetne, amely lerója a balhatatlan tizenhárom emlékének a kegyelet adóját. A színház már megjárta Nagyváradot, játszott már Désen a messinai károslutak javára, annyi azonban bizonyos, hogy egy cél sem érintette a színház magyar és

kultur voltát annyira, mint az aradi veszthely megváltásának gondolata. Szinte kötelesség, hogy Kolozsvár egyik kulturintézete ott legyen, ahol erről van szó.“

Az előkészítő bizottság már eddig is minden szükséges intézkedést megtett, hogy a kivitel ne ütközzék akadályokba, szombaton vagy vasárnap pedig újból értekezletet tart, amelyen a társulatok fogadásáról fog tanácskozni. Tekintve a nagy érdeklődést, amely nemesak Aradváros közönsége részéről, hanem a közel vidékről is mutatkozik, remélhető, hogy a közönség is részt fog venni a társulatok fogadásában, hogy ezzel még impozánsabbá tegye az ünnepségeket, amelyeknek csak egy céljuk van: a veszthely alap gyarapítása.

ELHANYAGOLT ARADI EMLÉKEK.

★

Magyarországon annyi a szobor és emlékmű, hogy ma-holnap a „szobrok hazája“ jelzővel fognak bennünket megtisztelni. Arad fő utvonala is épen most vetik meg alapját — jámbor glogováci atyafiak — Kossuth Lajos éreszobrának.

Arról persze szó ne essék, hogy mily gondozásban részesülnek szép Arad városában az emlékművek: a honszeretet, a nemzeti érzület és kegyelet néma hirdetői. Valóban kár, hogy a szobrok nem tudnak panaszkodni, sirni: különben messzire elhallatszanék fájdalmas feljajdulásuk. S panaszos hangjuk eljutna a podeszta, a nemzeti ünnepeket rendező bizottság elnökének füléhez és azokéhoz is, akik a leleplezés magasztos pillanatában a lelkes közönség ezrei előtt ünnepélyes fogadalmat tettek, hogy méltó módon gondozzák az emlékműveket. A Vécsey-utca hossz tengelyének irányában, ott a birkás düllön áll egy márványkő-emlék, a város felől lévő odalán ezzel a hangzatos, büszke felirattal: „Magyarország ezer éves fennállásának emlékéül! Emelte a magyar királyi lugosi 8-ik honvéd gyalogezred 3-ik zászlóaljának tisztikara, 1896. július hóban.“

Ott áll a méltóbb sorsra érdemes vitéz honvédeink honszeretetének igénytelen, de szent bizonyosága — pusztán, elfeledve, gondozatlanul, mint egy kitett gyerek.

Mélyen elszomorító érzés fogja el a szemlélőt ennek az emlékek láttára és megbotránkozva a felháborító nemtörődömségen, önként kutatni kezdi, vajjon ki az, aki ennek az emlékek becsületes gondozását vállalta? A válasz nem lehet más, mint az, hogy Arad város előjáróságáé ez a kötelezettség.

Kívánatos volna, ha a polgármester utasítaná közegeit, hogy az említett millenáris emléket vegyék gondozásba; ültessenek oda szép fákat és diszcsersjét; mert az 1896-ban odaültetett fáknak elszáradt, tört törzsei nemesak nem emelik Arad presztizsét, hanem szomorú, kiáltó bizonyosságai a kegyelet hiányának. (M. I.)

TANÜGY.

(—) Tanitógyűlés Zádorlakon. A délmagyarországi tanitógyűlés marosmelléki fiókköre május hó 13-án Zádorlakon tartotta tavaszi közgyűlését Prinz Fidél ujaradi igazgató-tanító elnöklete alatt. A közgyűlés előtt Mayer János plébános gyászmisét mondott boldogult Andres János volt zádorlakai kántortanító lelkiüdvéért, mely mise alatt Bakin nővérek és Burger Rózsika urhölgyek megható, szép gyásznékeket

adtak elő. A gyászmise után a szép számmal megjelent tanítók, tanítónők, ovónők s nagyközönség átvonult az ovódába, ahol Fehér Etelka községi ovónő tartott kis német növendékeivel magyar nyelven sikerült gyakorlati foglalkozást. Ennek befejezte után átvonultak az új iskola-épületbe, hol Prinz Fidél elnök szép szavakkal megnyitotta az ülést, mely után Holz Antal dr. tb. járásorvos „Az iskola feladata a tuberkulózis elleni küzdelemben“ című értekezését tartotta meg. Tartalmas tanulságos előadását nagy figyelemmel hallgatták s egyhangulag elhatározta a közgyűlés, hogy Holz Antalt felkéri, hogy e tételről a Zombolyán tartandó nagy gyűlésen is tartson előadást s akkor nyújtsa be határozati javaslatát is. Folytatásképpen Schaff György majláthfalvi állami isk. tanító az egyhuzamban való tanításról értekezett, mely tétel felett hosszas vita indult meg, mely azzal ért véget, hogy a tétel a „Délvidéki Tanitgyben“ közöltessék hozzászólás végett. Végül az egyleti folyó ügyek elintézése után a fiókkör tagjai s Zádorlak község szép számban megjelent polgárai barátságos közebedre gyűltek össze, amely csak az esti órákban ért véget.

Megtámadott birák.

Az osztrák képviselőház beavatkozása.

Távirati tudósítás.

Arad, május 18.

Az osztrák képviselőház egyik múlt heti ülésén több képviselő dühös támadást intézett Magyarország és a magyar bíróság ellen a zágrábi nagyszerb hazaárulási pör miatt. Az egyik képviselő, Massarik, sürgős javaslatot is adott be a zágrábi vádlottak védelmére és beszédében részeges gazembereknek nevezte el a zágrábi törvényszéki elnököt és vizsgálóbírókat és egyikőjükről azt állította, hogy fegyelmi vizsgálat alatt is állott.

A Reichsrat — mint most Bécsből táviratozzák — ma folytatta Massarik sürgős javaslatának tárgyalását. Massarik volt az első szónok, aki ezeket mondta:

— Tarabocchia elnök azt állítja, hogy nem állott fegyelmi vizsgálat alatt. Ha valaki az ő állásában a kávéházban ittas állapotban a szerbek előtt beszél és a pör folyamán azt mondja, hogy ezeket a fickókat el kell itélni s mégsem indítanak ellene fegyelmi vizsgálatot, ez egyáltalán nem hízegő felettéseire nézve és jobb volna akkor, ha neki igaza volna, amintbogy szerinte igaza is van. A koronatanunak, Naszticsnak szavahihetőségével foglalkozik ezután s azt mondja, hogy egy belgrádi orvos alapos megfigyelés után úgy ítélte róla, hogy megbizhatatlan és hazug ember. Nasztics a Statutum szerzőjének kérdésében ellenmondásokba került. A Statutum nem a Karagyorgyevics dinasztia érdekeit szolgálja, hanem ellenkezőleg forradalmi, antidinasztikus és egyenesen köztársasági célzatu tervezetét adja a délszláv egyesítésnek. Kijelenti, hogy a merényletek majdnem lehetetlenek és eredménytelenek volnának Magyarországon. Ausztria-Magyarország területén forradalmi terrormusról szó sem lehet.

Szilveszter képviselő kijelenti, hogy egy folyamatban levő bűnügy megvitatása a bűntetőtörvénykönyvbe ütközik. Előre is kijelenti, hogy a német nemzeti szövetség a sürgősség ellen fog szavazni.

Bienert miniszterelnök a javaslat sürgőssége és merituma ellen nyilatkozott.

Bécsből jelentik: Nagy feltűnést keltett, hogy a pártok elnökeinek konferenciája a Ház

üléseinek elnapolása mellett döntött. Ezzel a Bilinszky pénzügyminiszter által benyújtott pénzügyi reformjavaslat tárgyalása nagy halasztást szenved, amiből a reform bukására következtetnek. A pártok elnökei a mai konferencián határozatukkal a költségvetés letárgyalását állítják előtérbe és annak útjából elhárították Bilinszky javaslatát.

Tartalékos tisztek a háboruban.

Katonai reformok. — A vezérkar gyakorlatai.

Távirati tudósítás.

Arad, május 18.

Érdekes hadügyi reform híret jelentik a bécsi hadügyminiszteriumból. A hadvezetőség az önkéntesek kiképzésénél azt a célt tűzte ki maga elé, hogy háboru esetén minél több gyakorlati képzettségű tartalékos tiszttel rendelkezék. Hogy ezt miként éri el, azt elmondja a következő Bécsből adott jelentés:

(Az önkéntesek kiképzése.)

A hadügyminiszteriumból jelentik a *Bud. Tudnak*: A tartalékos tisztek intézményének a háboruban meg van a maga fontossága, melyet békében kellően nem ismerünk. A tartalékos tisztek komolyabb körülmények között a csapatvezetőknek akkora mennyiségét teszik, hogy a csapatok minőségét tartalékos tisztjeinek katonai alkalmassága igen jelentékenyen befolyásolja. A hadvezetőség ezért törekvéssel azon van, hogy az egyéves önkéntesek kiképzését, akikből a tartalékos tisztek legnagyobb száma kikerül, minél tökéletesebbé tegye. A tartalékos tisztek használhatósága elsősorban a gyakorlati döntéstől függ, ezért már az 1907—8. esztendőben az önkéntesek kiképzését úgy teljesítették, hogy míg eddig az év egy-harmadát fordították az elméleti, két-harmadát a gyakorlati kiképzésre, ezután egy negyed évet elméleti, három negyed pedig gyakorlati kiképzésre fordítanak. Ezt az időbeli nyereséget elsősorban arra használják, hogy az egy évi önkéntes iskolákat önálló századokra, illetőleg útegekbe formálják, nagyobb gyakorló- és lövőterekre helyezik, hogy őket a gyakorlati szolgálat részleteiben iskolázzák. Ezen az uton a csapatoknak részleges könnyítését is elérik, mivel az egyévi önkéntesek a gyakorlati szolgálatra néhány héttel később vonulnak ugyan be az alosztályokhoz, mint eddig, de a nagyobb gyakorlólhelyeken való több heti tartózkodás révén nagyobb készültséggel vonulnak be csapataikhoz, mint eddig.

(Az ideai vezérkari utazások.)

Ugyancsak Bécsből jelentik: Az ideai kisebb vezérkari utazások június közepétől július közepéig lesznek. Az utazások csoport-beosztása a következő:

I. csoport Nyugatmagyarországon végzi gyakorlatait jun. 14—25-ig. II. cs. jul. 19—30-ig Bukovinában. III. cs. jun. 14—25-ig Erdélyben. IV. cs. jun. 26-tól július 7-ig Bosznia északnyugati részében. V. cs. jun. 21-től jul. 3-ig Hercegovinában és Dalmáciában. VI. cs. jun. 15—26-ig Tirolban. VII. cs. jul. 5—17-ig Galiciában és Magyarország északkeleti részén.

(Fiedler tábornagynagy nyugalmában?)

Bécsi katonai körökből érkezik a híre annak, hogy Fiedler Ferdinánd tábornagynagy, csapatfelügyelő az ősszel egészségügyi okokból visszavonul a tényleges szolgálatból. Ezt a hírt még nem erősítették meg.

Milán király szerelmei.*

Az utolsó ut előtt.

A krusedoli moesaras rengetegben egyszerű vadászruhás férfi haladt. Egyedül volt, nem kísérte senki. A vállán vadászfegyver, a kezében egy fa törzséről leszakított halványkék kis virág volt.

Késő októberi délután. A nagy rengeteg zöld lombkoronája már felöltötte a sárgásbarna színt és amint egy-egy széláramlat elzúgott a rengeteg felett, aranyesőként hullott alá a milliányi hervadt levél az évszázados avarra.

Meg-megzörrent a levéltenger a férfi lába alatt, egy apró gyík, egér dugta ki a levelek alól parányi fejecskéjét és villogó szemecskéikkel kíváncsian néztek a komor férfira.

Az esőnemesen mendegélt és meg-megállott, ahol a rengeteg megszakadt és látni lehetett a hegyóriásokat meg a mély völgyeket és elgondolkozva nézegette, hogy a lilaszínű köd miként fekszik rá végtelen bánatossággal a völgyek fehér házikóira. Nagy messzeségből távoli kolompzó hallatszott, majd fölhangzott egy-egy királyas szárnycsattogása és ismét elcsendesedett az erdő. Elviselhetetlenül nehéz ez a csend az olyan embernek, aki olyan nagyon egyedül van.

A magános férfi összeszorította ajkait, hogy zokogásba ne törjön ki, szemében fájó, égő könnyesepek csillantak meg, nekitámaszkodott egy tölgyfa derekának és a kezét szívére szorította, mintha a vadul dobogó szív keresztül akart volna törni a mellén.

Szenvedett a vadászruhás ember, a keserűség mély vonalat szántott a klasszikus-szép arcán keresztül, olyan volt, mint aki rövid idő alatt egyszerre öregedett aggyastánná.

Egy domboldalon emelkedik a krusedoli zárda. Erős falakkal körülvett épület, ódon klastrom, melyet a falainál is jobban védelmez az a gyilkos moesár, amely körülveszi.

Mikor a férfi a kapun kopogtatott, a nap már alásuhanóban volt és utolsó sugarai vérvörös fényben törtek meg a toronyablakon. Egyszerre hideg lett, sötét, ködös október este. A férfi összeborzongott.

A kapu kitérült. A kapus-anya bölintett, mint aki ismeri a jövevényt és szó nélkül beengedte a klastrom udvarára. A férfi belépett és ott haladt az udvaron. Osz atya jött elébe:

— Dicsértessék. Isten hozott, fiam. Pihen ki magad.

— Atyám, nekem nincs már sok időm a pihenésre, hajnalban utra kelek. Sok dolgot kell még elintéznem, míg ismét idejövök pihenni — örökre.

— Fiam, isten kezében vagyunk, boldog az, ki megtér atyáihoz, de senki sem tudja, hogy mikor üt az órája. Addig e földön teljesítsük kötelességeinket. Pihen ki magad, mert itt is kötelesség vár rád.

— Miféle kötelesség, atyám?

— Jer, meglátod!

A nagy teremben egy feketébe öltözött, királynői természetű nő várakozott:

— Ime, fiam, ki isten előtt élettársad. Emberi jog elválaszthat tőle, de az isteni törvény nem. Nyugtasd meg lelkedet, hogy nem követél el ellene igazságtalanságot.

A páter kiment.

A férfi álmélkodva nézett a feketeruhás nőre:

— Madame, hogyan jutott ön ide?

— Imádkozni jöttem a fiamért. És ön, felség?

— Ön? Minek mondjam el önnek a szívem keserűségét, úgy sem érti meg. Az utolsó ut előtt állok, már sok nincs hátra az életemből. Ide akarok jönni örök pihenőre. Eljöttem, hogy leszámoljak magammal és hogy a gyermekem életéért imádkozzam.

— Az utolsó ut előtt áll? Hogy érti ezt, felség?

— Érzem, hogy közeledik a vég. Minden összeomlott, ami kedves, ami drága volt nekem, elveszítettem a lelkemet, önmagamot, — mit keressek ezen a földön? Nincs hivatásom a természetben, én vagyok a világ egyetlen fölösleges teremtménye. Távoznom kell, — ér-

* Ujabb részlet Georgevics Vladen dr., volt szerb miniszterelnök, szenzációs politikai regényéből.

zem, tudom, akarom. A tragédia véget ért. Addio, amore!

— Felség, sötétén itéli meg a helyzetet.

— Sötétén, madame. Ön mondja, aki a feleségem volt, ön mondja, aki elsőnek tiport rá a boldogságomra? Ön mondja, madame, ki anyja a fiamnak és aki tudja, hogy micsoda végzet közeledik dübörögve gyermekünk felé? Ön mondja, madame, aki ismeri az én szomorú életemet?

— En mondom, felség. Mert ön csak a saját életét akarja látni. És mit mondjak én, akit elkergetett, mint egy rossz szeretőt, mert feleség akarom lenni csupán és nem szerető. Tudja-e ön, felség, hogy jobban szerettem, mint bárki, akit valaha a karjai között tartott?

— Most mondja ezt nekem?

— Igen, most, mert nem király többé, a kinek kegyeire vágyhatnék, nem daliás férfi, aki félreismerhetné a szavaimat. Szegény, elkeseredett öreg ember ön, felség, aki vigaszra szorul. Az ön vére megperzselte önt, elperzselte a boldogságát és vérbefojtott minden szerelmet, ami körülötte kivirult. Felség, a szerelem nem szereti a vihart, az égzengést, bármily fenséges is az, a szerelem derűre, napfényre vágyik. Felség, ön úgy gondolta, hogy csak a szenvedély tájékozása a szerelem. Ezért nem lehetett boldog a házasesetünk. En félreálltam, sirtam és türtem.

— Ön is szenvedett?

— Mindannyian szenvedünk, barátom, ha nincs is módunk hozzá, hogy egy országot lángba borítsunk a szenvedéseink miatt. Jobban szenvedtem, mint felséged, mert én nem kerestem és nem találtam kárpothást... Nyugodjék meg, szegény barátom, keressen nyugalmát, csendet, békét, annyi vihar után.

— Oh, madame, ha az én szívem helyén kő lenne, megnyugodnék. De így megnyugodni mikor fiamat halálos veszedelemben látom, mikor egy élet keserűsége jajgat lelke-men át — így nem lehet megnyugodni. El, el ebből az életből, nem akarok már semmit hallani, elég volt a golgota utja!

— Kő az én szívem, oh Aemilián, ha ti tudnátok, mi a női szív... Annyit szenvedtem miattad, annyit szenvedek a fiam miatt, hogy Jézus szenvedése sem lehet nagyobb. De élni akarok, hogy megmenthessem a gyermekemet.

Egészen besötétedett. A nagy termet beleperte a nagy őszi homály. Odaküint csillagos ég borult a vad, sziklás rengeteg fölé és halk szellő rengette meg a sárga lombkoronákat.

Mintha a természet maga szólalt volna meg a hollólevelű erdő zugásában, mintha arról beszélt volna, hogy az emberi szenvedés örök, hogy az élet végejárhatatlan golgota, melynek szenvedését csak a férfi és az egyetlen nő megértése tudja enyhíteni.

A nő karjával csendesesen, némán átfonta a szenvedő ember nyakát és szeliden homlokon csókolt. A férfi megcsókolt a nő ajkát. A csókjában már nem volt nyájas szenvedély. A csókja a megértő férfi melegsége volt.

Aztán odament az ablakhoz, leült a nagy karosszékre és kibámult a nagy őszi éjszakába, érzés nélkül, gondolkodás nélkül, mint az olyan ember, akinek ebben az életben nincs már mit keresnie.

A nő az asztalnál ült, kezét a fejére szorította és hangtalanul zokogva borult a kemény tölgyfaasztalra.

Itt maradtak mozdulatlanul órák hosszáig keresztül, míg a szürke őszi hajnal megjelent a hegyek mögött. A kapu előtt két mokány ló vonta kocsit állott meg. Aemilián felvette köpenyét, vállára kapta a puskáját és kifelé indult.

Kifelé indult, de előbb kezét fogott a feketeruhás nővel. Hosszu, végtelen hosszú volt ez a kézfogás, egymás szemébe néztek. Aztán megindult a férfi. Felült a kocsira és pár perc múlva eltűnt a szekér az uton terjengő őszi ködben.

SPORT.

+ Budapesti labdarúgó csapat Aradon. Tegnap számunkban röviden jeleztük, hogy a Budapesti Egyetemi Athletikai Klub football csapata e hó 23-án Aradra rándul, hogy az Aradi Athletikai Klubbal football mérkőzést tartson. A csapat értesülésünk szerint legutóbb Zagrábban mérkőzött s ott vereséget szenvedett, bár játék

formája szép s rendkívül szimpatikus. Fair modoráért mindenütt szívesen látott vendég a Beak. A mérkőzés, tekintettel a gyermeknapra, tiszta jövedelmével jótékony célt is szolgál s előreláthatólag nagy közönséget vonz magával. A BEAK. évekket ezelőtt volt már Aradon s itt léte óta rendkívül fejlett játéka szépségében és rutinjában úgy, hogy a vasárnapi mérkőzés a legmesszebbmenő igényeket is ki fogja elégiteni.

Estély a Park-klubban.

A Széchenyi-pár vendégei.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, május 18

Fényes estély zajlott le ma a budapesti Park-klubban. Széchenyi László gróf és neje Vanderbilt Gladys rendezték az estélyt, melyen majdnem az egész magyar mágnásvilág megjelent. Az esetről fővárosi tudósítónk ezeket jelenti:

Széchenyi László gróf és felesége Vanderbilt Gladys a múlt napokban érkeztek haza amerikai utjukról. A fiatal grófné már eddigi rövid magyarországi tartózkodása alatt is sok főúri családdal ismerkedett meg és megnyerő modorával mindenütt nagy szimpátiát szerzett. A grófi pár most elhatározta, hogy az egész főúri világgal való megismerkedés és érintkezés céljából estélyt rendez a Park-klubban, a melyre meghívja a magyar mágnásvilágot.

Az estély ma zajlott le káprázatos pompa kíséretében. A városligeti klub valósággal fényárban uszott, mikor esti tíz óra felé gyülekezni kezdtek a meghívott vendégek. Az érkezőket a házigazda, Széchenyi László gróf fogadta feleségével. Tizenegy óra előtt jelent meg a klubban Izabella főhercegnasszony, aki ma délután Pozsonyból érkezett erre az estélyre. A főhercegnasszony két leányát, Gabriella és Izabella Mária főhercegnőket is elvitte az estélyre.

Féltizenegy órákor már tele voltak a klub pompás helyiségei előkelő vendégekkel. A főúri világ nagy szeretettel vette körül az Amerikából közénk került fiatal asszonyt, aki népszerűségét a mai estével is növelte.

Kévéssel tizenegyóra előtt kezdetét vette a tánc, amely jó kedvben, vidám hangulatban folyt éjjelig. Ekkor a buffet-termekbe mentek a vendégek, ahol fényes vacsorát szolgáltak fel. Egy órákor folytatták a táncot friss kedvvel, kora hajnalig.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

* A modern festők harca. A Nemzeti Szalon legutóbbi közgyűlésén tudvalevőleg az összes állásokból kibuktatták a modern művészeket, akik a „Mienk“ egyesület tagjai. Ennek következtében, mint fővárosi tudósítónk jelenti, Szinnyi Merse Pál, a Szalon művészeti alelnöke ma beadta lemondását. Kammerer Ernő, a Szépművészeti Múzeum igazgatója és Thérey Gábor szintén lemondtak választmányi tagságukról. A kibuktatott művészek nevében egy küldöttség tisztelt Andrassy Gyula grófnál, a Szalon elnökénél és kérte őt, hogy amennyiben lemondani szándékozik az elnökségéről, ettől a szándékától álljon el, vagy pedig álljon élére annak a mozgalomnak, mely a Mienk-nek egy nagy kiállítási épületet akar emelni.

* A balletmester üzemel. Irunk ma Guerra operaházbéli balletmester üzemeléről. Ma azt jelentik Budapestről, hogy a balletmester ügyében az Operaházban megindították a fegyelmi eljárást s valószínűleg elmozdítják állásából.

* A párisi asszony. Fenomenális sikere volt az *Uránia* színházban kedden este Pekár Gyula nagyszerű darabjának, A párisi asszony-nak. A színházat betöltő közönség elragadtatással hallgatta a telivér párisi asszonynak mesteri leírását. A legtöbb ember előtt rejtély a világ legérdekesebb asszony típusának, a párisi nőnek életmódja. Nem ismerjük a bámulatos francia szépségeket, akik természetileg semmiben sem különböznek egy felnőtt fiutól, látjuk a párisi asszony szórakozásait, szalonéletét, elkísérjük bevásárlási körútjára, a divatárusnőhöz, a fűzőcsinálóhoz, tanui vagyunk egy asszonyi párbanak, szóval annyi érdekes és izgató dolognak, amit csak Pekár nagy művészete volt képes így halomba gyűjteni és darabbá formálva megírni a legérdekesebb dolgok egyikét. A bámulatos szép színes képek mellett tizenkilenc pompás mozgófénykép illusztrálja a kiváló darabot, melyet szerdán mutat be utoljára az *Uránia*. A darabot *Hunyady József* olvasta fel nagy művészettel. Délután 6 és 7 órákor a nagyszerű képekből összeválogatott mozgófénykép-műsor kerül előadásra. 791

A BÁRÓ SZERELME.

Bujkálás a bíróság előtt.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, május 18.

Néhány héttel ezelőtt Budapest egy legkétesebb hírű hotel garnijában a megtartott rendőri razzia alkalmával, a 8-as számú szobában, különös szerelmes párba bukkantak a detektívek. A szerelmesek egyike, tiszteletreméltó külsejű, fehérhaju öreg ur, *Brumiczky Micisláv* báró, egy előkelő lengyel mágnás familia utolsó sarja, az pedig, aki bizalmas egyedülletben hevert a báró mellett, nem valami előkelő éjjeli pillangó volt, hanem egy kávéházi pincér. Szép, magas, piros pozsgás arcú fiatal ember. Lehetett úgy 22 esztendő. Ártatlan, szelid kék szemei ijedten meredtek a törvény embereire, amikor rájuk nyitották az ajtót.

— Engem elcsábított ez az ur, — mondta ijedten.

A báró hideg nyugalommal fogadta a detektívek kérdéseit. Bemondotta nevét, lakását és foglalkozását. Azt mondotta: magánzó.

A hatóság emberei jegyzőkönyvet vettek fel az esetről és megküldötték az ügyészségnek. Itt úgy találták, hogy a báró urnak a fiatal pincérral való bizalmas egyedüllete beleütközik a büntetőtörvénykönyvnek abba a szakaszába, amelynek alapján elrendelt tárgyalásokat, mindenkor zárt ajtó mögött szokták megtartani. Az ügyész vádat emelt a báró ellen, akinek szigorú idézést kézbesített a bíróság. A mai napra szól az idézés, de a nemes báró nem jelent meg a tárgyaláson, hanem ügyvédjét küldötte el maga helyett. Az ügyvéd ezután elmondotta a báró elmaradásának okát.

— Ügyfelem *Brumiczky Micisláv* báró ur — mondotta — a mai tárgyalásra nem jelenhet meg, mert a most általam bemutatott orvosi bizonyítvány tanúságaként oly *sulyos, közveszélyes idegbeteg*, hogy legalább fél esztendeig nem teheti ki magát a maihoz hasonló tárgyalás izgalmainak. Kérem a tárgyalás elnapolását.

— Lári-fári, — mondotta az ügyész — tiltakozom az ilyen cselekedet ellen s javasolom, hogy mivel a báró ur következetesen nem jelenik meg a bíróság előtt, méltóztassék a tárgyalásra való elővezetetését elrendelni. Ha nem találják meg a bárót, úgy kérem országos köröztetését.

A bíróság az ügyész indítványát fogadta el és kimondotta, hogy a legközelebbi tárgyalásra szükség esetén elővezeteti, vagy pedig körözteti a homoszexuális bárót.

Javaszi fürdőlevél.

*

Marienbad, május 16.

Mig hazai fürdőink június végéig téli álmukat alusszák és szenderegésükből csak a várakozó gyerekesreaggel júliusban érkező fürdővendég ébreszti fel őket: addig a külföldi fürdők villatulajdonosai és vendéglősei már kora tavasszal nekifognak a szezon előkészítéséhez. Kívül-belül kifestik a házat, az ablakrámákat újra festik, új butorral cserélik fel az első-, másodemeleti szobákat, a régi butor egy részén tudnak, új szőnyegek kerülnek a folyosókra, a fehérnemű szekrény megtelik hófehér ágyszövetekkel, a padlóra felkenik a terpentinszagú lakkot, a pincérek hada felölti kifogástalan frakkját, az asztalokat felterítik — és várják az első fürdővendéget!

A Böhmenvald fenyvesein hó csillámlik, a *rojau* uton még korecsolyázni lehetne — és már megérkeznek a fürdővendégek. Nem divathölgyek és nem divaturacsok. Gyógyulni vágyó emberek, kiket megviselt az elmúlt esztendő nehéz munkája. Nem nagy bankókban hozzák ide pénzüket, de elhozzák. Mert tudják, hogy az ellenérték, amit érte kapnak, megéri az áldozatot. A szállodaárak, az ételek ára jóval alacsonyabb, mint akárhány vidéki városunkban.

Keményfa butorzatu, pompás nagy ablakos, másodemeleti szoba ára két korona naponta. A szobában levegő és napfény, a ház előtt, a ház mögött fenyőfaerdő.

Reggeli előtt séta a gyógyforráshoz. A 40 tagu fürdő zenekar műsorának első pontja: egy zsoltár. Ennek hangjainál megyünk a gyógyulást nyújtó forráshoz. Sáppadt, fázós, szürkekendőcskébe burkolt, de óriási nagy fekete szemekkel a világba bámuló égerlandi leányka tölti meg a poharat és mire a zenekar a keringőnél tart, rákerül a sor a második pohárra. Nyolc órákor, — amikor odahaza irodába megyünk — végződik a kura első része, következik a második, a séta.

A reggelit ki kell érdemelni: mindennap másfelé megyünk és mindennap szebbnél-szebb vendéglő-palotákban reggelizünk. A sok közül az egyik északon fekszik, (a Rübzahl,) a másik délen (Egerländer.)

A Rübzahlhoz vezető serpentin uton mesebeli törpék serege mutatja az utat. Porcellán özik hevernek a források mentén, egy porcellán házban Jancsi és Juliska, meg a vasorru néni, egy másikban a piros bóbítás kis leányt meg a farkast látjuk — életnagyságban. Amott husz kis csirke kaparász a földön, a kendermagos tyúk örködik felettük — porcellánból, nehogy a porcellán-róka, melynek szemei ravaszul villognak, elrabolja őket. Most megérkezünk a Rübzahl kastélyhoz, a hegy tetején van építve, a régi időkben rablólovagok laktak ily házban, ma a középkori milióval ellentétben nagyuri kényelem fogad: vagy tíz pincér és husz pincérnő, utóbbiak rózsaszínű szallagos fekete bársony pruszlikban várják parancsait.

Egy teát és egy adag sonkát kérsz, a meghatottságtól kissé rezgő hangon, félve, vajjon lesz-e annyi pénzed, hogy ezt a nagyuri kényelmet megfizessz? A pincérnő pompás nagy kendőt, plaidet borít vállaidra, nehogy megfázzál és a végén — egy koronát fizetsz a reggeliért és még a borralaló is kitelik belőle.

Egy másik reggeliző hely utja egy kis kunyhó mellett vezet, amelyben szentkép, oltár, szép virágbokréta van. Minden reggel friss virág kerül a pohárba: szomorú história emlékéért őrzi e hely. Az egyik vendéglős neje e ponton lőtte magát szíven néhány év előtt. Férje azóta minden reggel elzarándokol ide és mi is megilletődve haladunk tovább. Nevezetes reggeliző hely a Café *Egerländer* is. Az egész vidéket uraló hegy tetején épült, óriási vasszerkezetű üvegcsarnok a

nagyterem; ebben nyolcszáz, a terrazon ezeröttszáz ember reggelizhet egyszerre. Most a szezon elején azonban nem vagyunk többen reggelenkint 2—300-nál. Délelőtt fürdünk, délelőtt van az orvosi kezelés (64 orvos van Marienbadnak) és délben déli harangszóra a kiéhezett vendégsereg az ebédlő helyiségeket lepi el. Van vagy ötven ebédlő: mindegyikben egyformán gondos kiszolgálás, kifogástalan jószágútelek és tekintve azt, hogy világfürdön vagyunk, hihetetlen olcsó árak! — Leves, hal, hus, sült, saláta, tészta 2 $\frac{1}{2}$ —3 $\frac{1}{2}$ —4 koronáért. Ily áron ilyen ételt sehol se lehet másutt kapni! Délután egy óraker üres a város — mindenki sétál, ki jobbra, ki balra. Délutáni alvás csak orvosi rendeletre divat: a reggeliző helyeken kívül még vagy husz más ozsonnára berendezett kiránduló hely várja a vendégeket. A legszebbek a köngswarthy, a glatzeni és a rojai. Közel van a Miramonti kastély is.

A tepli apátságához az erdőn át kényelmes ut vezet. Egy óra alatt vonaton az ősrégi Éger városba utazhatunk, onnan csak egy ugrás Franzensbad. A fürdősétányon a zenekar megkezdte játékát, a hős délutáni szellő a „Szevillai borbély” nyitányának foszlányait hozza, menjünk a forráshoz, kezdjük meg esti kuránkat, mert: „Salus republicae suprema lex esto.”

Török Arthur dr.

A passziózó gyilkosok.

A fibisi jegyző merényleti.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 18.

Részletesen beszámoltunk arról a gyilkos merényletről, amelyet Pártos Gyula fibisi községi jegyző ellen követtek el. Május másodikán este Pártost lakása előtt orozva meglőtték. Az eset nagy izgalmat keltett s a csendőrségnek sikerült a tetteseket ifj. Todor Jon és Pelea Jon személyében letartóztatni. Tegnap reggel vasra verve vitték be a csendőrök a két bűnöst Temesvárra s a délelőtti folyamán hallgatta ki őket a vizsgálóbíró. A kihallgatás eredménye annál is inkább meglepő, mert kitűnt, hogy Pártos ugynevezett passzió-gyilkosság kísérletének az áldozata.

Május másodikán, vasárnap délután a fibisi nagykozmában együtt mulattak ifj. Todor Jon és Pelea Jon. Amikor már jól beszéltek, Pelea odaszólt Todorhoz:

— Se facsem un lukru mare. (Kövessünk el egy nagy tettet).

Némi gondolkodás után Todor azt válaszolta:

— Nem bánom.

— No ha nem bánod, gyere löjjük le a jegyzőt — füzte tovább a beszédet Pelea.

Todor ráállt Pelea indítványára s ketten puskát véve megtudakolták, hol van a jegyző. Megtudván, hogy Pártos, Pap József tanítónál van látogatóban, lesbe álltak a templom előtt. Azonban az emberek folyton elhaladtak mellettük s így kénytelenek voltak behúzódni a jegyző udvarába. Todor a kis virágos kert kerítése mögé állt s a puska csövét ráhelyezte a lécre. Pelea pedig újból kiment „vigyázni”. Egy órán át várt Todor, amikor este megérkezett feleségével a jegyző. A fiatal nő elől ment s már a szobaajtót akarta felnyitni, amikor gyanus neszt hallva ijedten felkiáltott:

— Jaj, itt jár valaki.

Ebben a pillanatban lövés dördült el s Pártos fején találva összeesett. A megrémült feleség már csak azt látta, amikor egy alak a sötétben kiugrott a virágos kertből és elrohant.

Ifj. Todor több gyümölcsösön keresztül hazafutott, ahol fegyverét megtisztította. A csend-

őrség azonban felfedezte a merényletet s a fegyverműves Todor puskáján megállapította, hogy ő használta a fegyvert. Pártos Gyula életveszélyes sebekkel fekszik azóta s állapota még mindig aggasztó.

Ifj. Todor Jon a vizsgálóbíró előtt beismerte a bűnét s a fentiek szerint vázolta az esetet. Pelea Jon, aki felbújtotta ittás társát, mindent konokul tagad. A vizsgálat tovább folyik, a két jómadár azonban egyelőre vizsgálati fogságban marad.

Amiről beszélnek.

A méltóságos asszony második válása.

(Fővárosi tudósítónktól.) Egy híres szép asszony élete jut a közeljövőben újabb fejezethez. Olyan fejezethez, amely talán csak ismétlése egy előbbinek, motívumaiban, szereplőiben azonban teljesen új.

Az asszonyt Aradon is jól ismerik, benső baráti viszony fűzi több előkelő aradi családhoz és így természetes, hogy ezeket közelről fogja érdekelni az asszony sorsa, mely ismét új fordulóponthoz jutott. Neveket említenem nem lehet, mert a dolog még nem befejezett, de Budapest jobb társaságaiban már néhány nap óta élénk szóbeszéd tárgya.

Az asszonynak, akiről a fáma szól, egy ismert budapesti pénzkapitás a férje, még pedig a második férje. Az első egy európai híri tanár volt, akitől mostani férjének kedvéért vált el. Mióta a második házassága megtörtént, azóta nem igen hallatott magánéletéről semmit és mindenki meg volt győződve, hogy boldog családi életet él. Néhány nap óta azonban az ellenkezőről suttognak, sőt vannak, akik határozottan tudják, hogy a férj válik. Az első ok, hogy a szerelem dugdag ingyence ráunt már nejeire, a második pedig — és ez volna az, ami olyan hirtelen előidézi a válást, — hogy a férj keresett már egy másik asszonyt, akivel inkább feltalálni véli a boldogságot.

A másik hölgy egy ismert operaénekesnő, aki csak nemrég tért vissza Amerikából. Az énekesnőről már a télen beszéltek, hogy válik az urától, a meglepő hírt azonban az énekesnő maga cáfolta meg nyilatkozattal.

A válás tehát még akkor nem volt aktuális. Ugy látszik nem tudta nyélbe ütni újabb házasságát, mert a pénz-kapitás neje nem akart elválni az urától.

Most azonban váratlan fordulat állott be. „Közgazdasági életünk előkelősége” és neje úgy látszik megegyeztek a válásban, még pedig azzal a feltétellel, hogy az asszony kap egy millió korona végkielégítést és ezer korona havi apanázt.

Mihelyt a bíróság mindkét válóperben kimondta az ítéletet, meglesz az esküvő és a pénzkapitás ép olyan boldogan fogja az anyakönyvvezető elé vezetni új menyasszonyát, mint néhány évvel ezelőtt a másikat, a régit, a csodaszépet, aki az ő kedvéért hagyta ott az első urát.

Nincs a dologban semmi meglepő, semmi lehetetlen. Sőt az sem kizárt dolog, hogy az operaénekesnő sem az utolsó feleség. Lehet, hogy ebben a szerelmi körbe-körben akad még egy hölgy, aki majd eléri azt, amire az előbbieket nem voltak képesek: elhíttetni s éreztetni a szerelemben széles pénzkapitással, hogy ő az igazi.

A szerelemben pedig mindig az az igazi, aki után csak vágyakozunk, de aki a — másé...

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

Kisleányok fölvilágosítója.

Letartóztatott lélekkufár.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, május 18

A budapesti rendőrség ma reggel letartóztatta Kemenes Anna huszonnyolc esztendőszű igazolványos nőt. A bűne — a rendőrség jelentése szerint — az, hogy öreg urak számára kisleányokat szerzett meg és azokat fertőzésre csábította.

Kemenes Annát nagyon sokáig kellett az ügyeletes rendőrtisztviselőnek faggatnia, mert az éleseszű leány igen ügyesen védekezett.

— De azt csak nem tagadja, hogy kisleányok jöttek a maga lakására, a Sip-utca 15. száma alá?

Kemenes Anna erre ezt válaszolta:

— Ezt nem tagadom! Hanem azok a kisleányok úgy viselkedtek nálam, hogy az ellen senkinek sem lehetett kifogása. Jó családból való uri leányok voltak, akik a polgári iskolában vagy a felső leányiskolában tanulnak. Azért jöttek hozzám, hogy a női ügyekben fölvilágosítsam őket. Arról panaszkodtak, hogy mindenki titkolódzik előttük és ők szeretnék az élet e csodás titkát megtudni. Én emberi kötelességemnek gondoltam, hogy fölvilágosítsam őket. Ennyi történt és nem több.

A rendőrtisztviselő nem akarta elbinni, hogy csak ennyi történt volna és ezért behívatta Z. Annuskát, egy magánhivatalnok leányát és K. Linuskát, egy nagyiparos leányát. Annus a tizenharmadik évében van, míg Linus egy évvel fiatalabb. Mind a ketten a polgári iskola növendékei és a legutolsó bizonyítványukban a magaviseletből példás osztályzatot kaptak.

Annus igen nyugodtan mondta el, mit esnáltak a Sip-utca 15. számú házban.

— Igen gyakran jártunk oda, — beszélte — és sokat mulattunk a bácsikkal. A bácsik nagyon kedvesek voltak hozzánk és annyi pénzt adtak nekünk, amennyit csak kértünk tőlük.

Kemenes Anna itt félbeszakította a vallomást és azt állította, hogy maguk a kis leányok hozták magukkal a bácsikat s nem ő közvetített. Annus és Linus már egy ügyvéd és egy óras lakásán járt s éppenséggel nem volt ujone ezen a téren.

A rendőrorvos megvizsgálta a két kis leányt és megállapította, hogy mind a kettő érintetlen.

Kemenes Anna diadalmasan kiáltott föl:

— Megmondottam előre, hogy így van. Az én házamban nem is török erkölcsatlenséget.

A további kihallgatás folyamán azonban mégis kitűnt, hogy bárha a kis leányok érintetlenek, az öreg urak nem hiába szórták a pénzt.

Perverz vágyaik nagy mohósággal elégitették ki és folyton ösztökélték a leányokat, hogy barátnőiket is csábítsák erre az utra.

— Hiszen nem reszkíroznak semmit — mondotta mindig a kapzsi fiskális, — nem veszek el én maguktól semmit, ellenben maguk kaphatnak sok pénzt.

Ez az argumentum hatott is, mert némelykor Kemenes Anna lakásán több leány tartózkodott, mint az iskolában.

A rendőrség most az öreg bácsik után is nyomoz. Különösen súlyos vádak emeltek a kapzsi fiskális és a kövér óras ellen. Már a neveket is tudják.

HIREK.

Az elfagyott szőlőtermés.

Adóleirást kérő aradi gazdák.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 18

Tudvalevő, hogy az utolsó hetekben erős fagyok jártak Magyarországon s a szőlőtermésnek jelentékeny része elfagyott. A zord idő az Arad környékén levő szőlőtelepeket is elpusztította. A károsult gazdák ma adóleirás végett jelentkeztek Figus Albert városi alszámvevőnél; számszerű adatokkal igyekeztek bizonyítani a kár nagyságát. A kár — szerintük — tekintve azt, hogy nem egyenlően oszlik meg, középszámot véve 50 százalék. A legerősebben pusztított Aradon a vasut környékén és a külső részeken, ahol a fagy által elpusztított szőlőtőkék minimuma 80 százalék, maximuma pedig a gazdák szerint 100 százalék. Az Erzsébetvárosban a kár 60 százalék, Pólturában és Gáiban 30—50 százalék.

Ezt jelentették ma a gazdák, akik mintegy százötvenen voltak.

A városi számvevőség után a pénzügyigazgatóság fog a kért adóleirási összeg megadásának kérdésével foglalkozni.

Remélhető, hogy a károsult szőlőtulajdonosoknak az állam megfelelő módon redukálja az adóját s az adóleirás a legközelebbi időben megtörténik.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 19-én az időjárás: elvélve csapadék, zivatarok.

— Apponyi Albert Kolozsvár ünnepén. Kolozsvárról táviratozzák: Apponyi Albert gróf kultuszminiszter ma reggel ideérkezett, hogy résztvegyen holnap az egyetemi és erdélyi múzeum-könyvtár s az új állattani intézet megnyitásán és az új ifjusági zászló ünnepies felszentelésén. Apponyi ma délelőtt fogadta Jancsó György rektort, majd az egyetem új könyvtárának hatalmas palotájánál jelent meg. Erdélyi Pál igazgató üdvözölte itt a minisztert. Apponyi rövid beszéddel felelt. Nagyon sok szépet hallott — ugymond — erről a modern intézményről. A kulturális intézmények számát nálunk is szaporítani kell és ehhez első sorban szükséges nemzetünk gazdasági megerősödése. A miniszter ezután behatóan megtekintette a nagy könyvtárt, melyhez hasonló Budapesten sincs.

— A francia postások sztrájkja. Párisból táviratozzák: A munkásszövetség válaszmánya ma elhatározta, hogy éjjel felszólítja az összes párisi szakszervezeteket, hogy előkészületeket tegyenek a sztrájkra. A válaszmány ma délután újból összeül, hogy további határozatokat hozzon.

— Képviselőből egyetemi tanár. Fővárosi tudósítónk jelenti: Ma délben avatták a budapesti kir. tudományegyetem jogi és államtudományi karának magántanárává Baross János dr. országgyűlési képviselőt. Baross az agrárpolitika tanára lesz.

— Interpelláció a tornaverseny miatt. Fővárosi tudósítónk jelenti: Nagy György dr. balpárti képviselő az elmaradt tornaverseny ügyében a Ház legközelebbi ülésén sürgős interpellációt intéz a kultuszminiszterhez.

— Letartóztatott herceg. Római távirat jelenti: Don Carlo Bourbon Di Monte herceg feleségével gépkocsin utazott. Utközben a kocsit, melyet maga a herceg vezetett, elütött egy 15 éves fiút. A herceget letartóztatták és a vizsgálati fogságot az ügyész is fentartotta.

— Polónyi bíróküldési kérelme a Kurian. Fővárosi tudósítónk jelenti: A Kuria első büntetőtanácsa Bernáth Géza másodelnök vezetésével ma foglalkozott Polónyi Géza ama kérelmével, melyben az egykori igazságügy-miniszter Lengyel Zoltán elleni pörében valamely vidéki esküdtbíróóság kiküldését kéri, mivel szerinte a budapesti esküdtbíróóság elfogult ez ügyben. A Kuria Pongrácz Ernő bíró előadása után a kérelmet azzal a megokolással utasította el, hogy bíróküldésre okot nem lát, mivel nem lehet azt állítani, hogy az ujesküdték részrehajlóan fognak eljárni. — Lengyel Zoltán kijelentette egy hírlapíró előtt, hogy a Kuria végzését megnyugvással veszi tudomásul.

— Az én igazságos álláspontom — ugymond — győzelmet aratott. Ugyéb körülményei az ügynek nem tartóznak rám. Hogy Polónyi milyen konzekvenciákat von le a döntésből, ezzel nem törődöm.

— Magyar alattvaló elfogatása Szerbiában. Belgrádból írják: Dabics Cvetkó mitrovicai lakos a minap átrándult a Mitrovicával szemben fekvő Sabac szerb városba, ahol a csendőrség letartóztatta. Letartóztatása ellen felszólalt a sabáci osztrák-magyar konzul, de a szerb hatóságok kijelentették, hogy Dabics rendszeres csempészettel foglalkozik és ez okból továbbra is fogva tartják. Dabics letartóztatásához politikai motívumok is hozzájárulnak. Dabics volt tudvalevőleg az, aki Zágrábban feljelentést tett Miládinovics Zsárkó dr. előkelő mitrovicai ügyvéd ellen, hogy Szerbiának állítólag fegyvereket csempészett és több szerbiai politikust fogadott volna lakásán. Miládinovics drt ennek a feljelentésnek alapján letartóztatták és már két hónapja ül a zágrábi börtönben, anélkül, hogy kihallgatták volna, avagy a pétervárad katonai törvényszéknek, mely Miládinovics kiszolgáltatását követelte, átadták volna. A feljelentő Dabicsról utólag kiderült, hogy lopásért és csempészetért a mitrovicai törvényszék is elítélte már s így ez a tény is bizonyítja, hogy Dabics nem önzéstelenül tett Miládinovics ellen feljelentést.

— A török események. Konstantinápolyi távirat jelenti: Mahmud Sefked basa tegnap hosszú kihallgatáson volt a szultánnal. A szultán meglegedését fejezte ki és azt mondta, hogy a basát, aki most a hadsereg generálistiszimusza, legközelebb még sokkal fontosabb állásba fogja kinevezni. — Egy másik konstantinápolyi távirat jelenti: Nizza bég 4 zászlóaljjal és 3 ágyuval a Fekete Tenger felé indult, hogy a görögöket megfenyítse. Az expedíció sikerrel járt.

— A Neptun-fürdő megnyitása. Irtunk már arról, hogy a Neptun Maros-fürdőt átadták a közforgalomnak. A nagy meleg ellen üdülést kereső emberek most már egyre nagyobb számmal keresik föl a fürdőt, amelynek vezetősége igyekszik kielégíteni a folyton fokozódó igényeket. A publikum minden évben meglegedéssel konstatálja, hogy a fürdő kielégíti a hűs habok után vágyakozók igényeit. Mint minden évben, úgy az idén is a nők használják az uszodát délelőtt háromnegyed tizenketőig. Akkor átadják a férfiaknak, akik aztán egész nap lubickolhatnak a Maros csöndesen folyó vizében.

— Eljegyzés. Grünwald Samu aradi nagykereskedő, a Grünwald és Moskovitz cég tagja eljegyezte Berger Lőrinc kereskedő leányát, Zelmát, Diósgyőrön.

— Kell Manó cég ajánlja hirneves ke Lengyeharisnyait és ruhadisz remekeit. Telefon szám 673.

— A szabadkai titok. A szabadkai rejtélyes gyilkosság újabb szenzációját, a Haverda-vagyon megfoghatatlan módon való eltűnését lázas izgalommal kutatja a rendőri apparátus, de eddig minden siker nélkül. Azt sem tudják, hol fogjanak a dologhoz. Mélységesen titokzatos homály fedi azokat a körülményeket, melyek közt a kétségkívül nagy vagyon elkallódott. Így tehát csak sötétben tapogatóznak, s kérdés, megtalálják-e azt az utat, amely elvezet a kincshez. Ez idő szerint a meggyilkolt urnó hozzátartozóit hallgatják ki az eltűnt vagyon felől. Elsőnek Haverda Mariskát kérdezte ki tegnap Kolonich Károly szabadkai árvaszéki jegyző, hatósági leltározó közeg arra nézve, vajjon nem tudja-e, hol tartotta boldogult édesanyja az értékeit? Haverda Mariska talpig gyászban, a szokottnál egy kissé sápadtabban, de egész higgadtan, nyugodtan jelent meg Kolonich jegyző előtt az ügyészégi fogházfelügyelő hivatalos helyiségében. A kérdésekre eladta, hogy ő semmiről semmit nem tud, körülbelül tíz éve távozott el hazuról s azóta olyan összeköttetésben nem állott édesanyjával, hogy erről tudomással bírhatna. Mikor a lényegtelen és főként eredménytelen jegyzőkönyvet felvették, Haverda Mariska bánatos rezignációval mondotta:

— Igazán csak most örülök, hogy be vagyok zárva, mert különben még azzal is engem gyanúsítanának, hogy az értékeket elulajdonítottam. Pedig nem vagyok kapzsi; ha az lettem volna: minden másként lenne.

A szabadkai rendőrség megküldte a szegeci rendőrségnek a letartóztatott Vojtha Antal és Jánossy Aladár fényképeit, mert az a gyanu derült ki róluk, hogy a gyilkosság idejében a Szeged-Rókus állomáson is megfordultak. A fényképeket az állomási személyzetnek megmutatták. Több hivatalnok felismerni véli a fényképekről, hogy Jánossy és Vojtha tényleg itt járt a gyilkosság előtt. A tanukat szembesíteni fogják a gyanúsítottakkal.

— Fizetésektelen gabonakereskedő. Fővárosi tudósítónk jelenti: Gojtein József adai (bácsmegyei) gabonakereskedő ma bejelentette a gabonatorzsdén, hogy fizetési kötelezettségeinek nem tud eleget tenni. A kereskedő passzívái 150—180 ezer koronára rugnak.

— Két fillér fizetésemeles. Hiába, minden megdrágul ezen a világon. Kezdődik pedig a drágulás attól a perctől fogva, amikor az ember ért a világot megpillantja. És éppen azok számára drágul meg az élet, akik nem a legkedvezőbb körülmények között pillantanak szét először. Hogy ez nem üres beszéd, arra a legjobb példa az, hogy megdrágult a születés. Megtudjuk pedig ezt a „Belügyi Közlöny”-ből a következő kis jelentés nyomán:

A belügyminiszter a temesvári „Fehér Kereszt Lelenház” nyilvánosságú jellegű születési osztályának napi ápolási díját 1909. évi május hó 1-től kezdődő hatálylyal 1 korona 80 fillérről 1 korona 82 fillérré emelte fel. (48068/909. B. M. sz.)

— Kávésok és pincérek harca. Fővárosi tudósítónk jelenti: A kávésok ma 12 tagu küldöttséget menesztettek Boda Dezső főkapitányhoz. Arra kérték, hogy védelmezze meg őket a pincérek erőszakoskodása ellen. A főkapitány kijelentette, hogy ha a pincérek erőszakoskodnak, akkor a rendőrség minden felhívás nélkül tudja kötelességét. A küldöttség ezután kérte a női kiszolgálás megengedését, amit egy szabályrendelet már jóváhagyott. A főkapitány kijelentette, hogy a szabályrendelet keretein belül a női kiszolgálást a kávéházban a maga részéről is engedélyezi.

— Kerékpár-lopások. Tegnap délelőtt Tavrov József aradi lakosnak egy 160 korona értékű Puch-kerékpárját lopták el. Ma, valószínűleg ugyanaz a tettes, Palladios Györgynek egy Dürkop-kerékpárját lopta el. A rendőrség keresi a bicikli-tolvajt.

— Szerencsétlenség a lötérén. Berlinből táviratozzák: A lövész testőrezred lötérén nagy szerencsétlenség történt. Egy gimnáziumi tanulót véletlenségből agyonlőttek. A fiu szülei a lötér közelében sétáltak és pajkosságból a kerítés hasadékaán át bekandikáltak a lötérre. Hirtelen lövés dördült el és a fiu szülei szemelátára összerogyott. A lövést egy őrmester tette, aki azonnal gondoskodott orvosi segélyről, de a szerencsétlen fiu pár perccel rá az orvos kezei közt meghalt. Az őrmestert nem lehet felelősségre vonni, mert nem tehet róla, hogy a gyermeket agyonlőtte.

— Felrobbantott dinamit-szállítvány. Belgradból táviratozzák: Hétfőn éjjel eddig még ki nem kutatott személyek Kniz helységben egy kocsit, melyen a kragujeváci arzenál számára lőszeret, és dinamitot vittek, meggyújtották. Óriási robbanás keletkezett; négy ember meghalt, több megsebesült. Az anyagi kár is igen nagy.

— Halálos szerencsétlenség a waggon-gyárban. Ma délután Tudur Györgye mikalakai napszámos három társával egy henger alakú 130 kilós papirosomagot akart becipelni a waggon-gyár egyik műhelyébe. A műhelynek cement burkolatába bele akadt Tudur szeges eipője, megesusztott és oly szerencsétlenül terült el a műhely padlózatán, hogy a nehéz csomag a koponyájára esett, amelyet teljesen összezuzott. A megérkező orvosok csak a halált konstatálhatták. A halál a koponyarepedés és az érelpattanás következtében állott be. A hullát az alsótemető hallottas házába vitték.

— Ékszerlopás. A verseci rendőrség átírt az aradi rendőrséghez, hogy e hó 15-én Versecen 1000 korona értékű ékszer loptak el Dragics Erzsébet lakásáról. A tolvajt keresik.

— A közönség rovata. Az aradi Baross-park egyik padján egy breváriumot találtak. Igazolt tulajdonosa a vaggongyár portásánál veheti át.

— Sirok és sirkertek kiültetését a legszebb kivitelben jutányos áron elvállalja Scherhag Testvérek kertészete Orczy-utca 26. sz. 1974

— A Szultán-forrás geológiai és hydrologiai véleményének kivonata. A singléri völgy mentén halad végig a vetődési vonal, a mely vonalon a föld mélyéből feltör a szénsavgaz. E szénsavgaz a vetődési vonal mentén telíti a fennebb említett idősebb képződményektől összegyűjtött vizet és a szénsavval telített víz a vele érintkező kőzetekből kioldja azokat a gyógyító hatású ásványi anyagokat, a miket a vízben a chemiai elemzés kimutatott, a Szultán-forrásban különösen a tekintélyes mennyiségű lithiumot. E vetődési vonal mentén a singléri völgyben két helyen törnek fel a szénsavgazal illy módon telített vizek. Az egyik a Singlér községben levő Szultán-forrás, mely a Singlér-patak hordalékán át fakad a felületre, a másik ettől körülbelül 100 m-re északra, Szinyelipócz község határában a Salvator-és a környékén levő források, a melyek nagykitérjedésű lap közepette jutnak a felületre. Látható tehát a hydrologiai és geológiai viszonyok ezen leírásából, hogy egy a singléri forrásnak, mint a Salvator-forrásnak teljesen ugyanaz a képződési módja, s minthogy a szénsavval telített víz mindkét forrásnál hasonló képződményekkel érintkezik, a vízben oldott anyagoknak is hasonlóknak kell lenniök. És tényleg, ha a két forrás chemiai elemzését összehasonlítjuk, feltűnő a megegyezés, sőt az egyes alkotórészek mennyisége is nagyon közel áll egymáshoz. A Szultán-forrásnak annyiban előnyösebb a helyzete, hogy az a singléri patak hordalékának közepette fakad és lap nincsen körülötte. A tapasztalás ugyanis azt mutatja, hogy majd mindenik szénsavas víz, a melynek közelében lápos területek vannak, esőzés vagy hóolvadás után jodoformszagu . . . stb. Budapest, 1908. november hó 11-én. Pálffy Mór dr., a M. Kir. Földtani intézet főgeológusa.

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 171

TARKASÁGOK.

*

(Üdvözlés az aradi főkapitánynak.) Szombaton volt az esküvője Sarlot Domokos aradi főkapitány bájos leányának, Fannyának, akit Dömötör Bertalan vett feleségül. Az esti lakomán, amely a Millénium külön termében folyt le, nagy közönség jelent meg, amelyet az ötleteiről ismert Zubor Andor városi aljegyző pompásan megkacagtatott. Zubor mőkáján még ma is mulatnak a jelen volt vendégek és azok, akiknek ők elmondták. Maga a ravaszkodó Zubor Andor így mondta el a sikerült tréfát:

— Nekem jutott az a föladat, hogy a fiatal pár üdvözléséről szóló táviratokat felolvassam. Nagyon egyhanguan ment a dolog, mert az üdvözlő sürgönyök között egyikben se volt valami különös ötlet. Láttam, hogy a vendégek ásitva hallgatják a sablonos táviratokat. Goldoltam, itt mindjárt elalszanak az emberek, ha nem csinállok valamit. Elővástam magamban egy sürgönyt és hangosan ezt mondtam:

— Tisztelt vendégsereg! Most egy nagyon előkelő férfit üdvözlő távirata következik.

És a vendégek általános feszült figyelmek között szónokolva olvastam, — persze hasból — a következőt:

„Sarlot, főkapitány. Arad. Olyan sok boldog napot adjon jönnök az isten, amilyen sok pénzt nekem adott. A távolból is tisztelő híve Kecskeméti Győző.

*

(A hős cincér.) Egy aradi tanár mesélte el ezt a vidám gyerektörténetet:

— A napokban a rovartanból magyaráztam a tanítványaimnak. Felrajzoltam egy-egy különösebb, jellegzetesebb rovar a táblára és úgy magyaráztam nekik egyes részeit. Többek között a nagy bajusza hős cincért is lepingáltam. Az óra végén aztán letöröltem a tábláról a hős cincért és ezt mondtam:

— Ezt a rovar a jövő órában még tovább tárgyaljuk.

A legközelebbi órán ismét fölrajzoltam a hős cincért és fölshóltottam az osztály legbetyárabb, legjátékosabb növendékét.

— Magyarázd el ennek az állatnak a testrészeit.

A fiu hallgatott.

— Ugy látszik, te még azt se tudod, mi ez a bogár.

— De igen, tudom, tanár ur.

— Nohát mi?

— Ez . . . ez — mondta félénken a fiu — ez hős cincér.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Aradi katolikus háziasszonyok gyűlése. Folyó hó 18-án, kedden délelőtt tartotta az Aradi Katolikus Háziasszonyok egyesülete választmányi ülését gróf Károlyi Gyuláné elnöklete alatt a városházán. Elnök szívélyes üdvözlő szavai után felolvastatott a Törvényhatósági Bizottsághoz benyújtandó emlékirat. Wüstner Henrikné urnő Budapestről széles látókörre valló szavakkal ismertette a megalakítandó cselédotthon szervezését s annak a társadalom minden rétegére kiható áldásos előnyeit. A választmány felhatalmazta az elnökséget az egyesület által felállítandó Cselédotthon szervezési munkálataira és a szükséges teendők elvégzésére. Orvendetes tudomásul szolgált az egyesület tagjainak folytonos szaporodása. Gróf Károlyi Gyuláné meleg szavakkal buzdította a jelenvolt hölgyeket kitartó munkálkodásra. Lakatos Ottó dr. minorita rendfőnök és Leitner Ernő dr. hozzászólása után a tanácskozás véget ért, melynek végeztével Lőcs Rezsóné alelnök mondott köszönetet gróf Károlyi Gyuláné elnöknek és Wüstner Henriknének fáradozásukért. Jelen voltak: gróf Károlyi Gyuláné, elnök, Lőcs Rezsóné, Róka Józsefné, Varjassy Árpádné

alelnökök, Wüstner Henrikné, dr. Leitner Ernőné, dr. Perger Jánosné, Lukács Gyuláné, Boros Jusztin, Steiner Jakabné, Lészai Sándorné, Drescher Gizella, Schauer Eszter, Kristyóri Jánosné, Verzár Mártonné, Wenter Viktorka, Lakatos Ottó dr. minorita rendfőnök, Leitner Ernő és Keresztes Árzénné egyesületi jegyző.

(*) Az Aradi Székely Otthon folyó hó 20-án d. u. 4 órakor az ügyvezető elnök lakásán (Orczy-utca 1.) rendkívüli közgyűlést tart, melyre tekintettel az Otthon belételeire vonatkozólag hozandó fontosabb határozatokra a tagok teljes számban való megjelenését kéri az ügyvezető elnök. Tárgysorozat a következő: Elnöki jelentés, ezzel kapcsolatosan az Otthon hivatalos helyiség kérdésének megoldása. Dávid Antal titkár súlyos betegsége következtében a titkári állás betöltése. Az Otthon permanens választmányi üléseinek megállapítása. Új tagok bejelentése és felvétele. Indítványok.

(*) Az „Ébredés“ aradi dalkör alapszabályait jóváhagyás végett felterjesztette a belügyminiszterhez. A belügyminisztériumból most jöttek vissza az alapszabályok jóváhagyás nélkül, mert a minisztérium formahibát talált azokban.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A Latkóczy-ügy. Budapestről írják: Amikor Latkóczy Imre patika-panamája kiderült, a „Független Magyarország“ ezekkel kapcsolatban megemlítette Chyzer Kornél dr. belügyminiszteri tanácsos nevét is, a következőket írva:

„Chyzer, aki a közegészségügyi osztály főnöke, mindig kész szolgálja volt Latkóczynak. A kegyelmes ur pedig élénken ki is használta a tanácsos szolgálatkészségét s így a patikajog biztos volt. Hivatali körökben biztosra veszik, hogy Chyzer három nap alatt be fogja adni lemondását.“

A miniszteri tanácsos rágalmozási sajtópört indított a cikk miatt. Az ügyészség vádiratában azt mondja, hogy a cikkiró állítása szerint Chyzer, Latkóczy volt államtitkár iránti hálából, aki őt egy fegyelmi ügyből kimentette, annyira szolgálatkész volt, hogy Latkóczy egyetlen szavára, a folyamodó javára intézte el a gyógyszerári jogadományozási kérvényeket. A cikkért a sajtójogi felelősséget Fodor Aladár hírlapíró vállalta el, aki a sértettől bocsánatot kért, amire a pört a bíróság megszüntette.

§ Wallburg báró ügye. Budapestről írják: Néhány évvel ezelőtt országszerte nagy feltűnést keltett az az anyakönyv-hamisítási ügy, amelyben az ügyészség azzal vádolta Wallburg Ernő bárót, hogy ő egy időközben meghalt Habsburg főherceg fiának adja ki magát. A bárót azonban a bíróság összes fórumai felmentették, közben Wallburg báró főpincér, majd könyv-ügynök lett, utóbb Fenyves és társa olajkereskedő-cégnél kapott alkalmazást. Utóbbi cég azután 160 korona elsikkasztása miatt büntető feljelentést tett ellene. Az esetet ma foglalkozott a vádtanács, amely a kifogásoknak helyt adva, elrendelte a bizonyítás, illetve a vizsgálat kiegészítését.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, május 18

A vetésekről fokozatosan rosszabbodó híreket kapunk. Mig az eddigi időjárás is kedvezőtlen volt a mezőgazdasági állapotra, a jelenlegi időt szintén károsnak tartják és az ideai termést veszélyben látják.

A gabonaüzlet irányzata rohamosan szilárdul.

A mai piacon elkelt:	
— mm. buza	14—14.50
600 mm. tengeri	7.00—7.10
Rozs	9.70—0.00
Zab	8.10—0.00
Árpa	8.00—0.00

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, május 18.

Amerika 1-el magasabb. Vételkedv, kínálat megfelelő. Elkelt 20 ezer métermázsa 20 fillérrel magasabb áron.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Delt zárlat	2 órai zárlat
Tengeri májusra	7.74—7.75	7.73—7.74
Buza májusra	14.64—4.65	14.79—14.90
Buza 1909 októberre	12.62—12.63	12.9—12.70
Rozs októberre	9.84—9.85	9.85—9.94
Zab októberre	7.55—7.56	7.53—7.54

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény 63.75

IDEGENEK ARADON.

— Május 18. —

Fehér Kereszt szálloda. Tenner Sándor utazó Bécs. — Pál Sámuel utazó Bécs. — Kovács Aladár utazó Bécs. — Klein Miksa bérlő Fény. — Zichy Andor grófné és leánya Pészak. — Takács Sándor utazó Budapest. — Ozv. Mátray Edéné magánzónó Komárom. — Moess Károly utazó Bécs. — Hofbauer Mihály kereskedő Körösbánya. — Krauszhor Lajos kereskedő Bécs. — Schmidek Villy utazó Bécs.

Központi szálloda. Róró Aladár utazó Budapest. — Manner Arpad építész és vállalkozó Püspökladány. — Weltne József utazó Budapest. — Hirn Miksa utazó és fia Lugos. — Hercse Ernő utazó Budapest. — Hecht Lipót utazó Budapest. — Ungár Herman utazó Budapest. — Fendler Károly igazgató Modor. — Harmath János segédjegyző Battonya. — Popovics Tihámér u. segéd tiszt Apatelek. — Bogács József utazó Kolozsvár. — Sugár Sámuel utazó Budapest. — Freund Ignác utazó Budapest. — Weisz Hugó utazó Budapest. — Kovácsics Kálmán utazó Budapest. — Bárdos Jenő dr. orvos Gyula. — Kelemen Marcell utazó Szeged. — Popper Nándor utazó Szeged. — Klöckl Oszkár mérnök és neje Anina. — Löwy József utazó Temesvár.

Vass szálloda. Róth Mór utazó Budapest. — Kakujay Ferenc utazó Budapest. — Rádolfer Miksa utazó Budapest. — Pirmczér Imre dr. orvos Zombor. — Duschnitz Jakab utazó Szeged.

Pannónia szálloda. Schack Béla főigazgató Budapest. — Rónai Ignác ügynök Szeged. — Ujhegyi Mihály utazó Pápa. — Simony A. Rezső bányaaltszít Vulkán. — Steiner Miksa vállalkozó Szapáriliget. — Vandits Pál tanító Vinga. — Friedmann Sámuel kereskedő Nagy-Halmagy. — Theisbocher Viktor utazó Bécs. — Szererbovszky László máv. főellenőr Csernovitz. — Nyámez György körjegyző Arkus.

URÁNIA SZINHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. május 19-én, szerdán:

1. Rokokó idill. Látványosság. — 2. A francia forradalom. Történelmi dráma. — 3. Diákok és grizettek. Elettép. — 4. A grand Prix napja Párisban. Látványosság. — 5. Karnevál. Szenzációs újdonság. — 6. Táncosnők a porban. Természet után. — 7. Tündértánc. Látványosság. — 8. Modern szórakozások. Természet után. — 9. Hogyan táncolják a kánkánt? Komikus.

Előadások délután 6, és 7 órakor.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

Este 8 órakor

A párisi asszony.

3 felvonásban. Irta: Pekár Gyula. Felolvassa Hunyady József, az aradi Nemzeti Színház művésze. 200 színesen vetített és 19 mozgófényképpel.

NYILTTÉR.*

Óvás!

Minden külön értesítés helyett óva intem a nagyközönséget, úgy az üzleti összeköttetésben álló cégeimet, hogy nőm **Roth Izidorné szül. Reier Laura** által nevem alatt eszközölt vételeket és hitelezéseket ne nyújtson, mivel az anyagi felelősséget magamra nézve kötelezőnek el nem ismerem.

ROTH IZIDOR,
butorkereskedő.

Napilaphoz
expeditor vagy expeditornő
jó fizetéssel
felvétetik.

Gyakorlottak előnyben részesülnek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

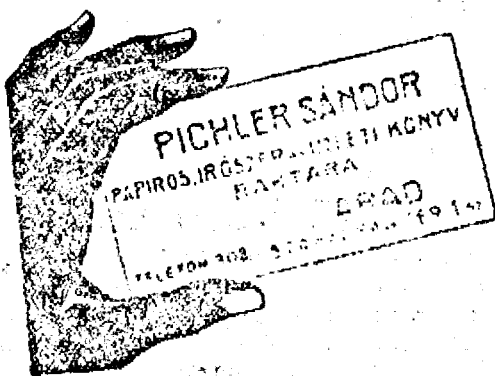
MEGLEPŐ SZINTECSODAL-
TOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ

*zel gyomor, vesze, hólyag és
bélbántalmahnál vala-
mint asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.*

KAPHATÓ: Nagy Farkas
és Fejér Gyula cégeknél
5841 Aradon.



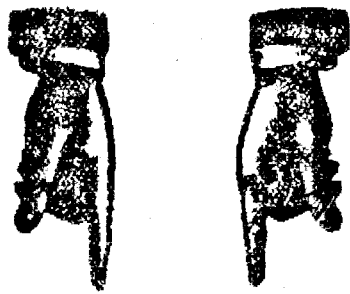
Szivarka hüvelyek nagy választékban.

Steckenpferd-
Bay-Rum

766

Legjobb fejeviz
különösen korpa és hajhullás ellen!

— Mindenütt kapható. —



Megnyílt

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedő

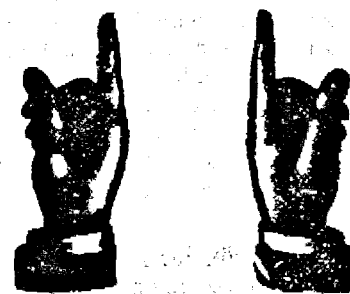
Andrássy-téri

főüzlete

Szabó Albert-ház (volt
Singer Sándor helyiség.)

Fiók-üzlet

Weitzer János-utca



Figyelem!

Hol lehet jól, olcsón izletes kóser ételeket élvezni?

1893

Egyedül s kizárólag csak

Hunyadi-utca 1. szám alatt,

hol minden időben friss és jó ételek és italok állnak a nagyközönség rendelkezésére. — Ugyanott méltányos áron minden időre abbonement házhoz és házon kívülre elfogadtatnak.

Kristály tisztaság!

Figyelmes kiszolgálás!

Szives pártfogásért esedezik **Immerdauer Lipót**, vendéglő tulajdonos.

Szinház-épület.

Remek színű szövetek érkeztek.

Minden szövethez illő diszek és kellékek legnagyobb választékban. Mosó és gyapju delainek 100 mintában raktáron, versenyen kívüli árakban. — Napernyők, keztük, övek, rüche, csipkék, szallagok, olcsóbb, mint bárhol. — Figyelmes kiszolgálás.

HOFFMANN SÁNDOR, ARAD

Szinház-épület. 701

Egy jó házból való tanulót is keresek.

Szinház-épület.

Bolthelyiségek

bérbeadása!

A Boros Béni-tér II. számú ház

1903 átalakítása következtében

folyó évi augusztus hó 1-től kezdve

bolthelyiségek

bérbeadatnak.

A bérfeltételek, ugymint a tervek betekint-
hetők az Ujaradi uradalmi sörfőraktárban

Arad, Boros Béni-tér 23. szám alatt.

Huzás már ma.

Sorsjegyek a huzás tartama alatt is kaphatók.

Magy. kir. szab. osztálysorsjáték

Az 1909. május 19-én és 21-én kezdődő

sorsjáték I. osztályának XXIV.

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

$\frac{1}{1}$ sorsjegy 12.— korona || $\frac{1}{4}$ sorsjegy 3.— korona
 $\frac{1}{2}$ " 6.— " || $\frac{1}{8}$ " 1.50 "

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, többek közt a következő számok:

99351	99358	99364	99375	11956	11975	36051
$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$
	36060	36051	55801	55810	55824	
	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	

Az 1903. július 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36051. szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36053. szám ötezer

koronát és az 1906. évi február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

99354. szám tízezer

koronát nyert. Ezekon kívül számos 2000, 1000 és 500

kor. nyereményeket fizettem ki.

WALLFISCH ÁRMIN

bank- és váltóüzlete Aradon 1697

Alapított 1875. évben. Helybeli és megyei telefonszám 129.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Huzás már ma.

APRO HIRDETESEK.

Jég

kapható háztartási célokra naponta házhoz szállítva. Petőfi-u. 7a. —
Telephon 199. sz. 1292

Új jég szekrényeket

jéghasználattal együtt, havi bérletre adok. Husserl Manó jég szekrénygyáros Arad, Szt.-Pál-utca 11. Telefon 348. 1524

Fényképezési cikkek.

Bármily gyártmányu fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképezési lencsék bármely minőségben, s az összes fényképezési kellékek és újdonságok rendkívüli előnyárban. Bloch H. papirkereskedése és könyvnyomdája. Fényképezési cikkek gyári raktára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánatra ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Bérmaajándékul

r. kath. Imakönyvek, Hock János, Albay J. Tarkányi és egyéb jeles szerzőktől. Felöltök és az ifjúság számára kaphatók: Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében. Főútlelet Andrassy-tér 16., fióküzlet Weitzer János-utca. 173

Ébédkosztra

olcsó árért többen felvétetnek. Ugyanott egy gyors dolgozó kötőgép féláron eladó. Cim a kiadóban. 1982

Vizsgalpok

legolcsóbb árban kaphatók Kerpel Izsó könyv-, papír és zeneműkereskedésében, Aradon. Ugyan-e cég vesz legmagasabb árakon egész könyvtárakat. Irodai cikkek névjegyek és nyomtatványok legelőnyösebb beszerzési forrása. 262

Szabadság-tér 10.

második emelet, két világos szoba garzon lakás, esetleg irodahelyiségnek kiadó. Bővebbet ugyanott. 2066

Kiadó

egy nagy saroküzlethelyiség (jelenleg Farber fűszerüzlet) 1910. május 1-től. Bővebbet Hunyadi-u. 1. háztulajdonosnénál. 2004

Használt épületfa

kitűnő minőségű jutányosan eladó Hajó-utca 11. sz. 1983

Junius I-én

életbe lép az új bortörvény!

Bor nyilvántartási

könyvek

füzetek és nyomtatványok jutányosan árban kaphatók

Pichler Sándor

papíros, írószór és üzleti könyv raktárában

Arad, Szabadság-tér 1. Telefon 308. sz. 847

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé más nem szívhat.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHUVELY.

Magyar forrás. Húgyhajtó és Húgysavoldó Magyar forrás.

Szultán-forrás.

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, dus Lithion és bór-tartalmu ásványvíz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható cukor-, csúszobajok, vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására. 1726

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat

Kütközétség és központi iroda: EPERJES. Igazgatóság: BUDAPEST, IV., Ferencz József-rakpart 22 — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Ostendében.

Telefon Eperjesen: 74. Telefon Budapesten: 111-93.

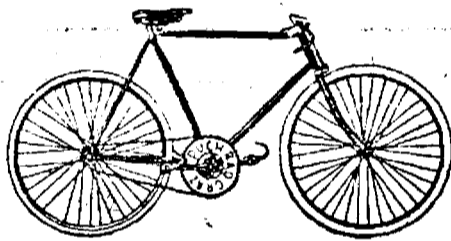
Kapható mindenütt.

Hammer Zs. és Társa

műszerész és mérlegkészítő

1202

Boros Béni-tér 1. sz. — Telefon sz. 370.



Dus választék Helikal-Premier,

Puch és Merkur kerékpárok-

ban. Eredeti Viktoria Centrál-

Bobbin varógépekben és Sin-

ger karikahajós gépek.

Olcsó árak, kedvező fizetési feltételek.

Pontos kiszolgálás, szakszerű javító műhely.

Aradi Első Gőztégla-, Cserép- és Agyagárugyár

Részvénytársaság

Gyár és iroda: Radnai-ut végén.

Telefon szám: 606.

Állandó raktáron kitűnő minőségben kapható:

Hornyolt cserép Disztégla 1502

Sajtolt (francia) cserép Kúttégla

Hódfarku cserép Gépfalítégla és

Gerincz cserép Kéménytégla

Ugyanott felvétetetik levelezésben és gépirásban egy-két évi gyakorlattal bíró irodista nő. Lehetőleg a zönnali beiepéssel

1909. V. 908/2. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróóság 1909. V. 908/2. számú végzése által Domán Sándor aradi lakos végrehajtató javára 50 korona tőke és járulékal erejéig elrendelt

kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 950 koronára becsült butorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínen, vagyis Aradon, Eötvös-utca 3. sz. alatt leendő eszközlésére 1909. évi május hó 19. napjának d. u. 4 órája haráridőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok

ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára, az 1881. évi LX. t.-cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő és miután végr. szenvedett állítólag Kassán lakik, részére ügygondnokul Iványi Balázs rendeltek ki.

Kelt Aradon, 1909. évi május hó 6 napján.

Györffy Arnold,

2065

bírósági végrehajtó.

Két évi jótállás!



Ára tucatonként 4, 6, 8, 10 korona.

Az elárverési helyek kimutatását, árjegyzéket és eredeti propaganda reklámot ingyen küld az OLLA gummigyár Wien I, 124. Praterstrasse No. 57.

Városi és megyei telefon 250. sz.

Költözködők
figyelmébe!

Éliás Lipót fia butorszállító cég szakavatott emberek alkalmazása és teljes jótállás mellett elvállal mindenféle költöztetéseket helyben és vidékre, nyitott és belül kárpitozott 6, 8, és 10 méter hosszúságú zárt butorszállító kocsival. 1305

Tisztelettel

ÉLIÁS LIPÓT FIA

butorszállító

Arad, Petőfi-utca 4. sz.

Salacz-utca 3.

bor, sörsarnok
és étterem

május 16-án

megnylik.

Egy jókarban levő jég szekrény azonnal megvétetik.

I ebéd 4 tál étel 30 kr.

Abonnensek felvétetnek. 1991

Nyomtatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyárának festékével.